

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se pri-
mesc. — Manuscrisurile nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele

BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachr.,
Nux. Augenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt, Nachr. Anton Oppalik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-közt).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 52).

GAZETA iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni
12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminecă 2 s. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumeră la toate o-
cilele poștale din țară și din
afară și la d-rii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare.
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 or., pe șase
luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 or., pe șase luni 12 o., pe trei
luni 6 or. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 287.—Anul LXIV.

Brașov, Duminecă 30 Decembrie.

1901.

În pragul noului an.

Ne strecurăm pe lângă vreme și vremea se furișează mai șirătă pe lângă noi, încât de multe ori nici n'o mai simțim și ne pomenim mereu în ziua de ați fără să scim cum a trecut cea de ieri. Viața, acest vulcan vecinic clocotitor, pe lângă sumedenia de neajunsuri, are și zimbetele ei fermecătoare, cari au destulă putere să ne facă să uităm durerea de ați și în locul ei să ne arate un cer senin pentru ziua de mâine.

Omul e ursit să se înșele mereu pe sine, căci altfel i-ar fi prea povară viața, care — ori-ce s'ar dice — nu poate să-și cumpenescă bucuriile cu necazurile. Și vremea, această nălucă, pe care o vedem vecinic, cu toate că vecinic ne fuge de dinainte, vremea, dice, e cel mai vinovat complice, care-l seduce pe om să se amăgescă mai ușor pe sine.

Etă-ne în pragul unui nou an! Câte planuri îngropate pentru viitor și câte speranțe nu se nasc în sufletele doritoare de bine, speranțe, cari cine știe decă n'or muri înainte să-și poată bucura de ele.

Anul rou semănă cu omul, care de printre lacrimi, pe fața căruia țeseși și bucurie și durere, bucuria care ni-o arată speranța în viitor și durerea cauzată de amintirile pe care le pierdute ale trecutului.

În acesta și ai pute mai ușor să ai și când să împarți omenirea în două tabere, unii cari își deplâng trecutul — pentru ei trecutul e totul — și alții, cari acum vreau să trăiescă și 'și pun în anul ce e gata să vină toate visele lor, toate speranțele, așteptând acest apropiat viitor cu patima celui ce vré să trăiască și să facă ceva.

Bogatul ca și sêraeul se bucură sêu se îngândurază în ziua acesta, care ca o punte fermecată desparte trecutul de viitor.

Sub impresiunea momentului decă aruncăm o privire în lume putem ceti multe și felurite lucruri pe fețele omenilor de totă vârsta:

Moșnegul incovoiat de povara vieții își lasă ochii pierduți în ceta anilor dispăruți și-și reamintesc rënd pe rënd toate întâmplările, prin cari a trecut; se bucură de toate momentele luminoase, de toate faptele lui bune, până și durerile îi par' indulate, privite din depărtare. Acest bătrân trăiesce mai mult din trecutul lui, și anul care vine, nu-l prea bucură, căci decă își întorce ochii spre viitor el rămâne înmărmurit de pustiul ce i-s'arată înainte, de acea nemărginită împărăție a liniștei, atât de neînțeleasă pentru cei cari au fost învățați să muncescă în lumea asta pentru ceva, să se închine la o idee măreță, să se sacrifice pentru un scop și mai ales pentru acel scop înalt ce se chiamă binele obștesc.

Dincolo vedem pe tinerul, care n'a trăit încă, der care a ajuns pe acel prag al vieții, de unde poate să pricépă pentru ce trăiesce și ce are să facă; priviți-l cu ce însufletire așteptă anul care vine; e gata să dea un chiot de bucurie, căci i-se pare că i-se deschide largul câmp unde se pôtă lupta cu totă puterea sufletului lui pentru realizarea visului frumos, dela care așteptă să-i aducă bine atât lui, cât și semenilor săi. Isbândă, din suflet îi dorim isbândă!...

Cât am da să citim acum în inima națiunii române, să vedem cu ce gând se pregătesce a înmormenta anul ce se duce și cu ce suflet o să-și legene al vremii copil, care se nasce, ce cântec o să-i cânte, de jale sêu de vitejie? Am dori ca na-

țiunea noastră să fie stăpânită de vi-surile tînêrului însufletit, care așteptă viitorul, hotărit să lupte pentru tot ce e al lui, pentru tot ce trebuie să fie al lui. Avem trecutul răsturnat; să nu ne imbecile însă gloria câștigată de bătrâni. Să-i cinstim, să le preamărim faptele nobile, să ne închinăm acelor suflete mărețe, cari vor trăi vecinic în amintirea noastră, der să nu ne mulțumim cu atâta, să nu dicem nici-odată: „avem destul“.

Românul și așa din firea lui e puțin pretențios, mai ales cu străinul, cu care trebuie să țină concurența în viața de toate zilele. E de lipsă să se însuflețescă de spiritul acela sănătos și întreprinzător al vécului, care face pe om să fie neobosit în lupta pentru a-și asigura și îmbunătăți existența, și-l îndemne să înainteze mereu în bunurile culturii și să aibă tot mai mari trebuințe în ajungerea scopului acestuia.

Nu trebuie să ne mulțumim nici într'un chip și nici o clipă măcar, că putem s'o mai ducem de ați pe mâine, având un vrésc ca să ne încăldim vatra și un pumn de mălai, cu care să ne stămpărăm fômea.

Ca s'ajungem acolo unde au dorit înaintașii noștri, cei-ce și-au jertfit viața pentru viitorul neamului, trebuie să ne smâncim din nepăsarea omoritoare de ori-ce înaintare și să avem tot mai vii și mai puternice aspirațiuni, să simțim tot mai adânc trebuința de-a ne vedé și noi Românii asigurați de toate bunurile, cari pot ridica pe un popor la o stare demnă de el și de omenire.

Să stăruim fără preget și sub rațele, ce le răspândește falnicul steag al bătrânilor, tinerii să fie gata în ori-ce moment a-și da și viața,

luptând pentru viitorul și fericirea națiunii noastre.

Voi, cei-ce sunteți urșiți s'aveți aceeași limbă, aceleași datine și obiceiuri, s'aveți o chemare atât de sfântă față cu neamul și patria voastră, veniți cu toții să salutăm anul, care vine, să-l salutăm cu inima veselă și doritoare de fapte bune și mărețe; veniți cu toții să dovedim lumei, că nu s'a încheat sângele în vinele fiilor națiunii române, vlăstara nobilei ginte, care odinioară a stăpânit lumea muncind în brazda culturii umane, ci că viu și cu putere pulsează încă inima acestui popor din creștetul Carpaților până la Tisa și Dunăreși că ea bate cald și fără întrerupere pentru libertate și dreptate!

Revista politică.

Alaltăeri s'a deschis în Budapesta congresul pentru autonomia catolică. C'o și mai înainte, în 8 Ianuarie, s'a întrunit în palatul primatului din Buda conferența episcopilor romano-catolici, ca să-și marcheze pozițiunea, ce vor lua în congres față de cestiunea importantă a autonomiei bisericii catolice, care dela 1870/71 agită cercurile romano-catolicilor din Ungaria. Se știe, că năsuințele catolicilor unguri tind și la contopirea bisericii române unite în organismul autonomiei proiectate de ei, fapt, care a pus pe serioase griji clerul și poporul acestei biserici românești și a dat nascere protestelor și manifestațiunilor îndreptățite în contra acestui atentat la autonomia și independența bisericii române unite.

La conferența din 8 Ianuarie a episcopatului rom. cat. nici unul din arhiercii români uniți n'a luat parte, vrând ei prin acesta să documenteze,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cântece.

I.

Am rămas pustiu..., cu dorul...
Rătăcit ca 'n nori de ceta...
Luna, ertătorea lună
Mă privește lung în față...

Tot aștept să vină-un ânger
Să-mi închidă ochii-o lecă,
Să-mi adormă doru'n suflet
Și de dragoste să-mi trecă.

Der de giaba..., ângerașul
La ferăstră 'ncremenit'a...
Nu cuteză să mai între
Unde 'mă-a suris iubita.

II.

'Mă-ai întins voiósă cupa
Dragostei inflăcărare:
„Ia și bea din fericire!“
— Nu știam că'mă dai păcate.
'Mă-ai întins-o-a doua-ora
Dragălașa mea ispită,

Am bêt'o dintr'odată
Și sciam că-i otrăvită.

III.

Ăștia-s ochii, cari odată
M'au făcut să ved lumină?...
Nu-mi răspunđi..., buza și-e mută
Buzele sunt der de vină.

Prea le-au sărutat într'una
Flacările 'ndrăgostirii...
Și-acum ochii'ți cată jalnic
Spre cenușa fericirii.

IV.

Ochii tîi primăvêraticî
Imi șoptesc: „trăiesce încă!“
Și trezit din agonie
Ved în fața mea o stâncă...

Ochii tîi primăvêraticî
Imi șoptesc: „te du spre stele
Și ne spune-apoi și noué
De prin lumile acele!“

Eu mă încerc să urc pe stâncă,
Der veđi... cuib sunt de păcate,
Nu mă 'ndur să las în lume
Buzele nesărutate.

Veturio

Banchet în onôrea cartofilor în Kolberg.

De Felix Lilla.

I.

Băcanul Cristof Sanders din Kolberg ședea într'o diminéță frumósă a anului 1743 comod în dugheana sa, după-ce chiar atunci petrecuse cu multe complimente până la ușă pe o domnă, care cumpăruse o jumătate de funt de cafea.

De-odată ușa se deschise repede din nou și întră în lăuntru nepotul sêu, fiul repausatului sêu irate, tînêrul matroz Martin Sanders. Băcanul nu-l mai veđuse de trei ani și cu toate acestea nașteptata revedere nu-l înveselia de loc, ci par'că mai mult îl supêra.

„Aici sunt și eu, dragă unchiule!“ strigă vesel de nou-sositul, un om draguț îmbrăcat în haine curate de marinar.

„Eu n'am mai putut sta departe de acest oraș, cu toate-că imi mergea destul de bine. Mi-era grozav de dor de — ei tu știi bine de cine!“

„De Mariana ta.“

„De sigur de ea, unchiule! Ce mai face?“

„De măritat încă nu s'a măritat. Ea se gândesce și acum încă tot numai la tine, o știu din gura ei.“

„Atunci totul este bine și are să fie și mai bine“, strigă tînêrul marinar, aședându-se pe o ladă de marfă. „O, Mariana, inimă nobilă, așa-deră tu m'ai rămas credincioasă!“

„Der cugetă-te și la starea ta, nenorocitul!“ dișe bătrânul, gânditor.

„De-orece Mariana mă iubesc încă și acum, toate celelalte nu mă împôrta“, strigă Martin.

„S'a dat ordin de arestare contra ta și tu vei fi închis îndată ce se va afla întorcerea ta.“

„Nu'mi pasă, căci voiú scăpa eu și d'acolo. Pentru istoria ceea dela Hull știu bine, că nu voiú fi spânzurat.“

„Destul de rău. Tu ai desertat de pe vasul „Fortuna“, după-ce ai cômăgit pe căpitanul têu.“

„Eu i-am dat numai o lovitură în frunte, cu toate-că ar fi meritat cu mult mai multe, pentru purtarea sa brutală față de mine.“

„Cred“, dișe bătrânul. „Căpitanul Brink este renumit de brutalitatea lui. Și ți-am fost diș, să nu te angajezi pe vasul „Fortuna“, care nu avea nume bun. Der ce

că nu sunt de loc aplecați a jertfi independența bisericeii lor și că biserica română unită pretinde pentru sine autonomie separată și independentă de-a romano-catolicilor; nu vor și nu li-e permis să se alipescă de-un organism străin și periculos pentru dezvoltarea și viitorul metropoliei române unite.

Se pare, că de rândul acesta nu se va alege nimic din des pomenita autonomie. Episcopatul catolic nu se poate uni cu guvernul în punctele cele mai de căpetenie ale autonomiei. Nu vré nici el să-și plece fruntea dinaintea pretensiunilor îndrăznețe ale guvernului, și de aceea puține speranțe sunt, ca lucrările congresului, ce s'a deschis alaltăieri, să aibă vre-un rezultat cât de cât mulțumitor. În conferența de Miercuri, episcopii latini au dat epresiune neîncrederei lor față de guvern, care judecă autonomia din punct de vedere politic. Drept aceea, ei nu pot nici să probe proiectul de statut elaborat de comisiunea de 27 a congresului. Dér și o mare parte a mirenilor catolici combat cu energie noul statut organic al comisiunii de 27, care după ei cuprinde o prea mare umilire a bisericeii catolice și, decât s'ar pune în viața, ar face iluzoric principiul autonomiei.

Sub auspiciile acestea s'a deschis așa-dér alaltăieri congresul din Pesta.

Acum la finea anului trebuie să înregistrăm éráși *atacuri noue asupra școlilor noastre*. În ședința dela 9 Ianuarie a comisiunii financiare a dieței s'a desbătut budgetul ministeriului de culte și instrucțiune publică. Faimosul și colțatul kossuthist Bela Komjathy s'a ridicat ca un bălaur împotriva învățământului naționalităților nemaghiare.

Garantat, cum bruma e garantat acest învățământ în legea naționalităților dela 1868, Komjathy, a cerut desființarea acestei legi, apoi ca statul să ia în mâna sa toate școlile, ba a avut îndrăsnéla tristă de-a pretinde aplicarea dispozițiunii legii din 1846, după care nu pot fi preoți aceia, cari nu cunosc limba maghiară (!) A vorbit și incarnatul șovinist Albert Berzeviczy. El dișe, că legea naționalităților nu împiedecă politica instrucțiunii publice maghiare, căci s'au adus dela 1868 încóce legi destule, cari garantéză și sprijinesc această politică. El, polemizând cu Komjathy, dișe, că este cu neputință, ca statul să ia în mâna s'a toate școlile. S'a ridicat apoi *Wlassics*, ministrul șovinismului maghiar, și în-

inte de tóte a mulțumit antevorbitorilor pentru viul interes cu care manifestéză față de cauza instrucțiunii. *Wlassics* dișe, că basa de aji nu împiedecă întru nimic politica națională culturală a Maghiarilor, cu atât mai puțin *progresul maghiarizării*. Nisuința lui principală este înălțarea rasei maghiare în cultură, de aceea a și înființat școle acolo unde era de lipsă, mai ales în orașe. Nu e prietinel principiului, ca statul să ia în mâna lui tóte școlile, dér crede și mărturisece, că statul are nu numai dreptul, ci și datoria de-a înființa școle acolo unde află delipsă. Spune *Wlassics*, că se ocupă cu planul, ca din „*kisdodov*“-urii începând prin tóte școlile tinerimea trecând, să se cultive în limbă și în sentimente maghiare.

Cu alte cuvinte, totul și tóte să fie maghiare. Acesta e avisul celor dau naționalităților nemaghiare bălaurii șovinismului acum la începutul unui nou an.

Un discurs foarte important a rostit cancelarul german *Bülow* în ședința de Miercuri a parlamentului german privitor la *tripla alianță*. Declarațiunile lui au produs mare senzație nu numai în Germania, ci și în străinătate, și pretutindení domnesce părerea, că decât înoirea triplei alianțe n'ar întimpina serioșe piedeci, *Bülow* n'ar fi vorbit în felul cum a vorbit. Cancelarul german dișe, între altele, că tripla alianță se bucură încă de deplină sănătate, ea nu este o asociație de câștig, ci o asociație de asigurare a viitorului; nu e ofensivă, ci defensivă, nu e nici agresivă, ci în mare măsură pacifică. După-ce spune, că tripla alianță nu eschide pe membrii ei dela bunele raporturi și cu alte puteri, *Bülow* declară, că *tripla alianță nu mai este aji pentru Germania o absolută necesitate*, ea însă rămâne totuși o prețioasă garanță pentru pace și pentru *status quo*. — Pe urma acestei declarațiuni cu tot dreptul se vor întreba diplomații, că decât pentru Germania tripla alianță nu mai este aji o absolută necesitate, atunci pentru care din puterile, cari o compun, este neapărat necesară?

SCIRILE DILEI.

— 29 Decembrie v.

Balul roșu. Reuniunea femeilor române din loc aranjază în 9/22 Ianuarie 1902 un bal, la care va prepondera colórea roșie. Pentru ca cei, cari doresc, să participe la

această petrecere să fie orientați în privința felului, cum comitetul intenționéză aranjarea acestui bal, și pentru-ca să fie uniformitate în aranjament se aduce la cunoștința On. public următoarele:

1). Colórea dominantă va fi roșu. 2). Toaleta pentru dame va fi domino roșu — model espus în galantarele firmelor: Succesorul lui Laszlo și Frații Simay—mască neagră, mânuși negre, ghete negre; domni în frac. 3). Damele vor rămâne în toaleta acesta până dimineța; la miezul nopței vor depune numai măscile. 4. Stofa pentru domino se póte procura la sus numitele firme. 5). Domino model espus — costă 12 coróne. Damele sunt rugate cu insistența, ca să țină cu rigóre la această toaletă, atât ca calitate, cât și ca fason și colóre. 6). Bilete de intrare se pot procura numai pe basa invitațiilor, ce se trimet; prin urmare, decât cine-va doresce, să participe la acest bal și n'a primit invitare, să se adreseze la secretarul comitetului arangiator, de dr. Emil Dan, candidat de advocat, strada Nouă 6. — *Comitetul arangiator*.

Bietii Ruteni. Fóia unгурescă „*Hazank*“ spune, că în ziua de Crăciun s'a făcut în comuna Alsó-Kalocsa licitarea proprietăților de pământ, despre care se vestise mai înainte și de care am mai vorbit și noi. Au rămas pe drumuri 60% din locuitorii comunei.

Apelul femeilor polonese. Femeile polonese au trimes un călduros apel femeilor italiene, pentru-ca să protesteze contra sângeróselor violențe, ce se comit asupra copiilor polonesi. Femeile polonese povestesc, că la *Wreschen* copiii au fost bătúți până la sânge, pentru-că refuzau de a-se ruga în limba germană și părinții lor cari aúnd strigătele copiilor, li-au alergat în ajutor, au fost condamnați la închisóre. La *Mamliez* un băiat în vârstă de 14 ani, a fost ucis în bătae.

Brutalități gendarmeresci. În comuna Șarcad (Bihar) nisce făcători de rele au încercat să fure cassa de bani a primăriei. Neputându-o sparge, ei au lăsat-o în curte. Gendarmeria, ca să afe veđi Dómnice pe hoți, a arestat pe un țeran și pe un mașinist, și ducându-i la cancelarie, au încercat să-i „descóse“ cu loviturii. Nu s'a putut însă dovedí nimic. Gendarmii i-au prins însă din nou și i-au chinuit cu bătăi, mașinistului i-au legat și gura, ca să nu pótă striga, și-apoi l'au bătut cu nuele în talpe. Vedénd, că nici astfel nu pot scóte o mărturisire, i-au pus baionetele în piept, dér nici în chipul acesta n'au putut afla nimic dela el și i-au dat, de jumătate mort, drumul. Contra gendarmilor s'a pornit cercetare.

Pentru masa studenților din Brașov au intrat dela: Dl. Vas. Barbat, invét. Satulung cotis. an. 1 cor. d-l. Nic. P. Petrescu (pentru colindat) 10 cor. Dela d-l. Candin Da-

vid stud. iur. B.-pesta restul unei colecte între amici pentru încununarea mormântului colegului lor Dr. A. Dosa: cor. 11.60; Dl. Dr. Vas. Saftu (pentru colindat) 4. cor. Dela direcțiunea Băncii Sinai: întru amintirea regretatului V. A. Urechie cor. 94.70; — Pentru *răscumpărarea fel-cărților de anul nou*: Petru Pop jude reg. 10 cor. Dl. Vas. Chirtop, Cămpeni, 5 cor., Dl. Petru Nemeș notar public în Brașov 10 cor. și Dl. Iosif Pușcariu adv. în Brașov, 10 cor. Primescă nobilit donatoriile cele mai vii mulțamite. *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române din Brașov*.

Agitațiile comitetului macedonean Din Atena se depeșeză, că au sosit acolo mai mulți Bulgari distribuind Macedonenilor manifeste ale comitetului macedonean Poliția îi caută spre a-i aresta.

Anul nou în Scoția. Diarului „*Le Temps*“, din Paris, i-se scrie următoarele din Londra cu privire la modul cum se serbeză în Scoția ziua de 1 Ianuarie: Ziua de 1 Ianuarie séu anul nou nu e absolut de loc sərbătorită în Anglia. În această di se lucréză ca în tóte celelalte zile. Lucrurile se petrec astfel la Londra: cu totul altfel e în Scoția, unde anul nou e însoțit de tóte solemnitățile. Scoțienii, în urma strânselor lor legături cu Franca în timp de mai multe secole, au îmbogățit într-un mod curios vocabularul lor cu o mulțime de cuvinte franceze, și au luat dela Francezii o mulțime de obiceiuri. Ei sərbătorese Crăciunul întocmai cum se sərbătorese în Franca. diferind obiceiurile lor de acelea ale Englesilor dela Sud. La anul nou locuitorii Edimburgului și Glascovalui fac chefuri mari și gustă cu nesăț licherurile delicioșe. Se știe, că Scoțienii stabiliți în Anglia păzesc bine obiceiurile țării lor natale. Ei celebreză sərbătorile, dișe Christmas (sərbătorii cum e carnavalul la noi), la Londra, ca tótă lumea; dér, pentru ei, sərbătórea reîncepe cu mai multă furie, opt zile mai târziu. Ei se adună în aceste zile unii la alții, pentru a celebra venirea noului an. Cântă la piano cântece populare, din cari unele chiar sunt bisate, și înainte de a-se despărți, dau mână cu mână și formându-se în cere jócă hora numită *Auld lang Syne* (de odinioară). Nimic mai prielnic pentru perpetuarea calităților virile ale unui popor, decât fidelitatea cătră obiceiurile țării natale.

Viața lungă. Dilele trecute a fost înmormântată în Bendorf femeia *Florica Suci*, care a implinit ani 118. Bétrána acesta în tótă viața ei n'a fost bolnavă; de trei ori și-a pierdut vederea și tot de atâtea ori și-a câștigat-o éráși. Pe timpul fómetei a petrecut în Moldova, de unde s'a réintors în Bendorf. Mórtea a surprins-o cu fusul în mână torcând.

puțin nu-ți va strica, decât te vor pedepsi aspru pentru neascultarea ta, pentru maltratarea superiorului tóu și pentru desertarea ta din corabie. Brink a făcut arătare la judecătoria de aici contra ta și după acesta s'a dat ordinul de arestare“.

„Intémple se ce se va întémpla! Eu mă voiú apéra singur înainte judecătóruului“.

„Mă bucur, că tu te încređi așa de mult în tine; să fiu în locul tóu eu n'aș avé atâtea curagiiú. Dea Dumneđu se se isprăvescá bine! Dér unde ai rétăcít în timpul îndelungatei tale absențe?“

„Mai întâi în Anglia, apoi mult timp în Irlanda“, răspuse Martin. „În portul Cork am avut fericirea, să fac un serviciu unui lord bogat din Irlanda și am petrecut apoi mult la moșia lui. El mi-a dărúit 500 de funți sterlingi, cari fac peste 3000 de taleri. Aici sunt banii, parte în numărar, parte în polițe sigure asupra orașului Stetin. Ia-i în păstrare, unchiule, tu și așa ai în supraveghere moștenirea mea după părinți. Nu voesc, ca acești bani aduși din străinătate, să-i afe la mine, la cas, când așa fi arestat.“

El predete unchiului séu hárțile de valóre și o pungă de bani. Onestul băcan privi cu un zimbet plin de mulțamire această comórá și o închise apoi cu îngrijire într'un saltar al tarabei.

„Așa-dară, tu voesci să înfrunți ori-ce pericol și nu vei pleca din Kolberg?“ întrebă el.

„De sigur, că voiú rămáne“, răspuse nepotul. „Voiú rămáne pentru tot-déuna în orașul strămoșilor mei. M'am săturat de viața pribeagă de marinar și voesc să mă apuc de alt-ceva“.

„Și anume de ce?“

„Asta ți-oiiú supune-o mai târziu. Acum n'am timp, căci trebuie să mă reped până la ospătăria „La principele moștenitor“, la scumpa mea Mariana“.

Kaspar Zipf era proprietarul vechei ospătării „La principele moștenitor“ în Kolberg, ér blonda Mariana era ficia-sa.

Mariana și Martin erau prietini din copilărie. Bucata de pământ din stânga ospătării fusese odată a tatălui lui Martin, a iscusitului grădinar și econom Sanders,

care de mult murise. Mama tinerului Martin încă era mórtă. El era singur în lume.

Că acești doi tineri se iubiau mult și aveau de gând ca mai târziu — când Martin va ajunge pilot séu căpitan — să se căsătórescá acesta era un lucru bine cunoscut și plánuit de mai înainte, cu tóte că nu se făcuse încă vre-o legătură formală între ei. Părinții Marianeii nu aveau nimic de schimbat în acest plan al tinerilor.

Mare fú bucuria, când le apărú odată pe neașteptate tinerul marinar. Cu deosebire Mariana își eșia din fire de bucurie. De sigur, că ordinul de arestare a făcut să le scadă întrucâtva bucurie.

Apoi începură istorisirile.

Martin povesti aventurile sale și traiul séu din Anglia și Irlanda, și cum acolo și-a înbunătățit în mod atât de însemnat pozițiunea sa. Apoi, că s'a decis a parási viața de marinar, grea și plină de primejdii, spre a deveni grădinar și cinstit econom, ca tatăl séu. În treburile economiei și ale grădinaritului se pricepe foarte bine, căci în tineretea sa ajuta mult tatălui séu la lucru; dér chiar și în timpul petrecerei sale în

Irlanda, s'a ocupat foarte mult cu lucrări economice și a învățat multe bune și folositoare.

Ce plăcut sunau tóte acestea la urechea Marianeii! Ea aproba tóte planurile lui. Ce repede trecură două césurí fericite cu astfel de istorisiri, cu sărutări și drăgostiri! Dér acel ordin de arestare, era o picătură amară în paharul plin de dulce fericire!

„Decă te vor închide în arestul preventiv, să póte întémpla, ca să dureze mult până ce va veni la rând procesul tóu înaintea judecătóriei“, dișe Kaspar Zipf, care tocmai atunci întrase, când ei vorbiau despre acest lucru.

„Da de ce?“ întrebă Martin.

„Pentru-că de present Brink este dus cu vasul séu „Fortuna“ într'o călătorie la Arhanghel. A plecat abia numai săptămána trecută“.

„La Arhanghel? Ei drace! atunci de sigur, că va dura multă vreme, până-ce se va réintórcé“.

Grija nesiguranței de mai înainte deveni în acest moment un trist adevér. — După cum se vede, autoritățile pururea ve-

Revoluție în Paraguai. O scire telegrafică din Buenos-Ayres spune, că în Paraguai a izbucnit revoluția. Rescuțații au prins pe președintele *Aceza*.

Logodnă. D-l comisar de poliție din Brașov *Hans Reinisch* s'a logodit cu d-ra *Elvine Weber*.

Mulțămia. Stimatul domn *Benianin Clococan*, comerciant, și soția *Elena* nasc. Stoica, parochienii greco-catolici din Tohanul-vechiu, au procurat și au dăruit sf. bisericii locale o frumoasă și artistică lucrătură „*Carte de aur*” în preț de 40 cor. și 25 b. Bunul Dumnezeu să le răsplătească! *Tohanul-vechiu*, ziua de Crăciun 1901. *Moise Brumboiu*, administrator paroch gr. cat.

Prinderea unui spion rus. Din *Teschchen* se anunță, că în arestul tribunalului de acolo a fost internat un individ, pe care l-au prins în Steinau și care e bătut de spionaj. Prinșorul susține că-l cheamă *Iosif Zaleski*, e muncitor minier rus și că n'a avut de gând să spioneze. Făcându-i-se perchisiție, s'a aflat la el mai multe epistole dela reprezentanții ai diplomației din străinătate.

America și anarhiștii. Din New-York se anunță despre o importantă hotărâre a Congresului pan-american. Reprezentanții din *Haiti* și *Equador* au propus, ca *activitatea anarhiștilor să nu mai fie considerată de crimă cu caracter politic*. Congresul a primit propunerea. Hotărârea acăsta ușurează foarte mult acțiunea autorităților europene contra anarhiștilor.

Un miliard de minute. E scurt un minut, d-er din minute se compun secolele, eternitatea. De sigur, că cetitorul se va mira aflând, că dela nascerea lui *Isus Christos* numai acum se implinesc un miliard de minute. Într'un an comun sunt 525,000 minute. În 1900 ani așa d-er avem 998,640,000 minute, deci nu tocmai 1 miliard.

Furt. Din *Zlatna* ni-se scrie cu data de 6 Ianuarie n., că în noaptea de 5 Ianuarie s'a întâmplat un furt la casele locuitorului *Ioan Codru*. Nisce făptuitorii ne cunoscuți au deschis cu multă dibăcie o cămară și au furat tot ce găsiră în ea. După-ace au comis mișelăscă faptă, tâlharii său tâlharul au încuiat toate intrările așa precum fuseseră înainte, și s'au dus p'aci încolo. De remarcat e împrejurarea, că păgubașul locuiesc lângă gară, aproape de piață și aproape de instalațiunile cohurilor erariale, cari noaptea sunt luminate cu lumină electrică, încât se p-ote vedea ca ziua.

Concert. Musica orașenescă va cânta Duminecă în 12 Ian. la hotelul „*Europa*” sub conducerea capelmaistr. *Max Krause*. Intre piese e și „*O noapte în pădure*” de *Schipek*. Inceputul la 8 ore, intrarea 60 b.

Este de obște cunoscut. că de când farmacistul din *Budapesta* *Bela Zoltan* a introdus în toate farmaciile Untura de pește fără miros și gust rău, medicii prescriu acest medicament la orî și ce fel de tuse și suferințe de plămâni.

ghetore, au primit repede sciri sigure despre sosirea acestui urmas și i-au și aflat urma în ospătaria „*La principele moștenitor*”.

Ușa odăii se deschise și un polițist intră înăuntru.

„*Marinarul Martin Sanders!*” strigă el.

„*Aici sunt!*”, d-ise tinerul marinar.

„*În numele căpitanului poliției te declar arestat! Nici o obiecțiune, căci nimic nu e de folos!*”

„*Soi foarte bine! Unde aveți să mă conduceți?*”

„*În arestul preventiv!*”

„*Rămâi cu bine, scumpa mea. Vom vedea, ce se va mai decide!*”, îi șopti Martin sărutându-o cu foc.

Mariana oftă adânc.

„*Poți să-ți săruți în pace iubita, d-le Sanders!*”, d-ise binevoitor apărătorul legii, „*eu încă sunt un om, cu toate-că sunt polițist sciu totuși, ce însemneză a iubi!*”

D-er sărntările și îmbrățișerile trebuiră să aibă un sfârșit și tinerul matroz fu dus în arestul orașului.

II.

În ziua când s'au întâmplat cele is-

Cura băilor de bureni depurative „Dinșoreanu” Ploesci. Cu această cură ușoră de aplicat și de urmat se p-ote restabili ori-ce suferind, de ori-ce b-olă, în ori-ce timp al anului, fără t-ēmă de recelă. La b-olele de cancer, tuberculoasă, epilepsie, hemoroide, paralisie totală și parțială, hemiplegie, etc. fac angajamente garantate pentru restabilirea sănătății. Cei cari se pot acomoda în locuința lor, se pot curarisi singuri acasă, după o instrucțiune specială b-olei cerută de suferind. Consultul prin corespondență fără instrucție e gratuit, asemenea e gratuită și instrucțiunea pentru cei ce vor dovedi, că sunt s-eraci fără mijloce. La casuri grave, unde m-ortea ar amenința viața, și medicina nu mai p-ote da ajutorul dorit, pentru salvarea celui în pericol m-ă p-ote chema orice telegrafic. *Dinșoreanu*, fiziolog-hidropat.

Avis. Prin acăsta se face cunoscut, că premiile gratuite la Calendarul revistei „*Lumea Ilustrată*” au fost deja distribuite aceluia cari au deslegat șarada cuprinsă în acest Calendar. Decă cine-va n'a primit încă premiul, să-l c-eră său dela librăria *W. Kraft*, din Sibiu sau dela librăriile *N. Ciurcu* și *H. Zeidner* din Brașov.

1. Efect sigur vindecător. Toți aceia, cari sufer de nemistuire sau stomacul nu funcționează regulat ceea ce cauzază constipație, durere de cap, lipsă de apetit sau alte b-ole, pot conta la vindecare sigură prin folosirea cunoscutelor *prafuri seclite ale lui Moll*. Cutii originale a 2 cor. se pot c-ăpeta zilnic prin postă dela farmacistul *A. Moll* liferantul curții din *Viena Tuchlauben 9*. În farmaciile din provincie să se c-eră preparatul *A. Moll* prov-ădit cu marca de contravenție și subscriere.

Congregația din Dicio-St.-Martin.

De pe *T-ernava-mică*, Dec. 1901.

D-le Redactor! V-er rog să dați loc într'unul din proximități numerii a „*Gazetei*” de Dumineca următorului raport despre congreagația de „restaurare” a mult b-ântuitului și nenorocitului nostru comitat *T-ernava-mică*, ținută la 28 Dec. 1901.

Veți fi scind, că în acest comitat locuit în preponderanță de Români (58%) b-ântue jidano-maghiarismul guvernamental „liberal”, ca p-ote nici alt-unde în ț-eră. La comitat și în comună și pretutindenii pe teritoriul comitatului, politica actualului fișpan *Sandor Ianos* își j-ocă mendrele în dragă voe. Stăp-ănesc ca un despot d-l *Sandor*, se crede chiar „providențial” și ține cu tot prețul să ducă la desevirșire opera înaintașului său în fișpanie: maghiarism și maghiarisare pe t-otă linia.

Cea mai prosp-ăta dovadă de sentimentele, ce le nutrește față de Români, a dat-o d-l fișpan în congreagația de alegere. Comisiunea de candidare a compus o listă pe ș-leu, în care figură numai Maghiari. Tot așa s'a procedat și înainte cu 6 ani. Îmi aduc aminte, că atunci unul din membrii români și-a luat îndrăsn-ela de a ridica excepțiunii, arătând ce nedreptate se comite când în lista de candidare figură numai Maghiari. Atunci fișpanul se scuza cu povestea, că nu sunt Români

torisite sosi în *Kolberg* o căruță cu 20 de saci de cartofi.

Aceștia erau un cadou prea înalt din partea t-inerului rege al Prusiei, *Frideric al II-lea*, pentru „iubiții și credincioșii săi cetățeni din *Kolberg*” cum era scris în epistola regală, ce venise cu cartofii. În acăstă epistolă era exprimată dorința său mai mult ordinul, ca primarul și membrii comunității, după-ce se vor convinge de gustul și puterea nutritivă a acestor noue fructe, să îngrijescă a-se introduce serios cultura lor în partea locului.

Din nenorocire însă lipsia ori-ce deslușiri mai de aproape despre cartofi și despre gătirea lor.

Acest fruct era pe atunci cu totul necunoscut în Germania de nord. Numai acum se decide guvernul prusian să introducă în aceste părți cultura lui. *Frideric al II-lea* era un domnitor înțelept și văd-ă, ce valoare pot ave cartofii pentru clasa s-eracă a ț-eranilor din regatul său. Cartofii ce-i trimisese în acest oraș, îi adusesse din Saxonia, unde cam de vre-un deceniu se cultivau deja, însă se înțelege, că numai prin satele mai de pe lângă munți cu pământuri

cari se candidaze la posturi în comitat. D-er acum? S'a aflat unul, d-l *Laurențiu Gerasim*, care a concurat pentru un post de solgăbir-ău. Ce să veți însă? Făcându-se propunerile pentru candidare, se d-icea abia pe la fine, că a competit și *Laurențiu Gerasim*. Era p'aci, ca lista să fie primită fără de nici o obiecțiune, decă d-l avocat *V. Zehan* (*Dicio-St.-Martin*) n'ar fi luat cuv-ntul, să facă unele observări juste. D-l *Zehan* spune, că felul cum s'a compus lista de candidare, îl face să-și p-erdă t-ote speranțele și iluziile ce le nutria față de pacea și bună-înțelegerea între Români și Maghiarii din acest comitat. Dreptatea ar pretinde, ca candidatul român nu numai să fie propus, ci și ales, dat fiind, că majoritatea absolută a locuitorilor comitatului o formăză Români.

Fișpanul *Sandor* a căutat însă și de r-ëndul acesta un subterfugiu, d-ic-nd, că d-l *Gerasim* și-a înaintat t-ârdu cererea și locurile erau t-ote ocupate. R-ăspunsul fișpanului n'a putut mulțumi, firesce, pe d-l *Zehan*, d-sa a și declarat acăsta, somând pe membrii români să ia cuv-ntul și să protesteze.

După t-ote acestea s'a făcut alegerea care a mers pe sprinc-ă. La urmă fișpanul, r-ăgândindu-se, a creșut, că va face destul „dreptății”-uguresci, decă numesce pe d-l *Gerasim* de solgăbir-ău onorar. Minunat!

Fișpanul *Sandor* *Janos* a împlinit 10 ani dela numirea sa în acest post al comitatului nostru. El a ținut să-și serbeze printr'un jubileu aniversarea acăsta. A și s-erbat-o. Nu m-ă imp-ortă cum a decurs s-erbarea. D-er nu-mi pot suprima sentimentul de justă indignațiune și m-ahnirea ce m'a cuprins înțeleg-nd, că un Român, și încă protopop (*Ioan Horșia*) și-a uitat cu totul de sine și de ai săi și „în numele Românilor” a adus osanale fișpanului-despot, preamărindu-l și glorificându-l ca pe un om „providențial”. Cine l'a împuternicit pe d-sa să vorbescă în numele nostru și cine i-a dat dreptul să ne batjocurească ast-fel, chiar după actul alegerii, care a fost pentru noi Români o nedreptate și ilegalitate revoltătoare?

După servila și nedemna „vorbire” a părintelui *Horșia*, și cred, că și din motivul ca să lumineze pe adversarii asupra felului cum simt și gândesc Români, a vorbit la banchet și d-l avocat *Simeon Călușiu* (*Dicio-St.-Martin*). Cump-nt, d-er cu gravitate, sincer și serios d-sa a reamintit Maghiarilor de față cuvintele contelui *Szechenyi* dela 1848, în care acest bărbat însămnat și om politic îndemna pe conaționali săi să îmbrățișeze naționalitățile și să le sprijinescă în nusuințele lor culturale, pentru-ca simțindu-se bine în patria acăsta să conlucre la consolidarea și întărirea ei. Sfatul acesta înțelept nu e urmat de urmașii lui *Szechenyi*, el n'a prins nici până ađi răd-ecini în inimile lor,

— dovadă alegerea despre care am vorbit. Un singur Român cu calificația pre-tinsă de lege a concurat, d-er el a fost respins, și acăsta procedere neleală nu p-ote decă să deștepte nemulțumire și re-grete sincere.

Vorbirea d-lui *Călușiu* a fost la timp rostită, ea a completat justa protestare a colegului său, d-l *Zehan*, din sala comitatului.

Ătă, d-le Redactor, așa st-ăm noi Români în părțile acestea: nedreptățiți și disprețuiți în comitatul, unde odinoră, în timpuri mai bune pentru noi, aveam un corp de funcționari români deștepți și cu tragerere de inimă față de popor. Ultimul a fost regretatul *Vasile Moldovan*, pe care încă urgia și despotismul stăp-ăniturilor l'au dep-rtat înainte de vreme din postul de președinte al Scaunului orfanal, aruncându-i ca din grație o pensie de batjocură.

De încheiere nu pot să nu apelez la bunele sentimente ale Românilor inteligenți din centru și de pe teritoriul comitatului, rugându-i să stea la înălțimea datoriei, ce li-o impune situațiunea grea politică cu care siliți suntem a da piept.

T-ernăvenul.

SCIRI ULTIME.

Budapesta, 10 Ianuarie. În ședința de ađi a congresului pentru autonomia catolică s'a început desbaterea generală asupra proiectului comisiunei de 27. Doi oratori au vorbit contra. S'a remarcat mult faptul, că pentru propunerea de amânare a desbaterei, au votat cu minoritatea și mai mulți episcopi.

Viena, 10 Ianuarie. Archiducele *Francisc Ferdinand* a fost distins cu gradul de general rusesc.

Londra, 10 Ianuarie. Un ordin de ăi pe armată dat erî, dispune formarea de companii voluntare de infanterie, cari vor fi trimise în Africa-de-sud.

Berlin, 11 Ianuarie. Ministrul engles al coloniilor *Chamberlain* a susținut nu de mult într'o vorbire a sa, față cu învinuirea, că armata englesă se p-ortă crud în r-ăsboiul cu Buri, că trupele germane nu s'au purtat mai bine în r-ăsboiului dela 1870/71.

Cancelarul *Bülow* a ăis în parlamentul german că *Chamberlain* a v-ăt-ămat sentimentele Germanilor, d-er Germanii stau prea sus decă ca să p-otă fi atinși prin judec-ăți străine.

În ședința de erî *Liebman* (antise-mit) a ăis despre *Chamberlain*, că e cel mai detestabil om de pe fața p-ământului și că vechii soldați germani ar trebui să fie scutiți de a fi asem-ănați cu bandele de ț-ellhari, din care e compusă în cea mai mare parte armata englesă.

Cancelarul *Rülow* a respins cuvintele lui *Liebermann* d-ic-nd, că astfel de vorbe pot numai îngreuna susținerea și asigurarea păcii.

curăță merele său perele și începură a mânca, d-er strîmbau tare din gură.

„*Hm!*” d-ise primarul. „*Mie nu-mi place de loc acest fruct nou, trebuie să o spun verde!*”

„*Nici nouă nu ne place!*” r-ăspunseră ceilalți domni. „*Intr'adev-er prost lucru! Să facem o mică pauză, să ne pogorim în pivnița sfatului și prin o bună înghițitură de vin, să ne clătim gura de gustul cel rău!*”

Un om b-etrân, de ocupațiune fabricant de rachiu și negustor de porc, d-ise: „*Cu astfel de gog-ăse, n'ași put-ă hr-ăni nici chiar porcii, căci de sigur s'ar îmboln-ăvi de ele!*”

B-etrânului om nici prin gând nu-i trece, că tocmai acest fruct, despre care vorbeau așa nepăsare și cu at-ăta ușurință, are să fie mai t-ârdu de cea mai mare importanță și încă chiar pentru meseria lui.

Domnii să scobor-ă în pivnița orașului și aici își clătiră gurile cu câte un pahar de vin vechiu. La plecarea acasă fiecare își luă în buzunar câte un cartof, ca să-l arate familiei, ca o raritate. La porunca primarului se împ-ărțiră cartofi la toți funcționarii orașului, cu însărcinarea,

Din munții apuseni.

— Finea lui Decembrie 1901.

Tóte 'și află deslușire.

În Nrul 280 al prețuitei „Gaz. Trans.” s'a publicat între scrierile dălei o notiță „Unde te duce patima”, referitoare la uitarea seire, cum-că nise locuitorii ortodoxi din Câmpeni au cerut dela ministru ungar, ca să le dea o biserică gr. or. maghiară etc. etc.

În adevăr, că e mare rătăcirea lor, însă cel care a vădut întemplierile din trecut, și anume cum s'a administrat și se administrează acea parohie, nu este frapat de atare aberațiune.

Pe la anii 1877—78 parohia Câmpeni era una dintre cele mai dintâi parohii în munții noștri, și poporul cu inimă pentru biserică și școlă. Un fond școlar de 30—40 mii florini, școlă cu 3 învățători și deosebit școlă de fete, lucruri isprăvite pe timpul parohului și protopopului Ioan Patița, care ca un înainte mergător a stăruit la înființarea de școli și fonduri școlare și în celalte comune din tractul său cu atât de bun rezultat, încât învățătorii aveau salarii de 300 fl. și s'au clădit edificii școlare conform planului de învățământ în Secutara, Albac, Vidra-de-sus și Ponorel. Fondurile școlare din parohiile din tract — fără Câmpeni — reprezentau suma de preste 60 de mii florini.

Murind acest binefăcător al ținutului, în loc ca scaunul protopresbiterial să fie întregit cât mai curând — parohia Câmpeni și tractul s'au ținut 7 ani în administrație, dându-se tractul vecinului protopresbiter I. Gall, care abia era apt a-și conduce tractul său. După șapte ani a crescut fata protopr. Gall și a măritat-o după actualul protopop al Câmpenilor, care de pe banca școlară ajunsese protopresbiter într'un tract de o atare importanță ca acesta al Câmpenilor. Sub slaba administrație de 7 ani a tractului, multe pagube se causeră, multe neorândueli, și nu era cine să le repareze, ba în parohia Câmpeni introducerea noului protopresbiter fu împreună cu un scandal ne mai audiat, căci noul paroch, introducându-se el însuși și aflând în slujbă la altar pe administratorul parohiei M. Contesu în odășdii — a aflat cu cale, cu propria mână a-l arunca afară din altar, pōte ca mulțămită pentru administrarea parohiei în curs de 7 ani, și nu-i condece a mai servi la acel altar.

Tot acest protopresbiter din cauză că soția așa batjocuritului preot a lăsat cu limba de mōrte, ca ei să nu-i slujescă prohodul — ci a cerut delegarea unui alt preot — nu a conces, ca la înmormântarea acelei preotese, fiica protopopului Ioan Patița, să i-se ducă din biserică utensilele necesare la înmormântare, ba a încuiat biserică, — încât rudeniile repausatei au împrumutat acele utensilii dela biserică unită și cu acele au dus mōrta la grōpă

sub concursul mulțimei de popor. E de însemnat, că repausata lăsase bisericei un legat de 100 fl. în bani.

A repausat mai încōce și parochul al doilea din parohia Câmpeni V. Motora, al cărui fiu Ioan ca învățător era în funcțiune la școlă din Câmpeni. Protopresb. ca paroch acum singur nu biruia cu funcțiunile duhovnicesci în această parohie estinsă pe 7 dealuri și nedorind a-și căpeta un consoț în al 2-lea post de paroch, a mijlocit de s'a sfințit de preot numitul dascăl, care înse nu era calificat pentru paroch în Câmpeni. L'a lăsat să tragă salarul de învățător și-l folosia spre dauna școlii în treburile sale. Acesta stare încă a durat mai mulți ani, în care timp preotul sfințit, spre a-și asigura postul de paroch pe viitor, a făcut totul pentru a-și câștiga pe parochienii, și după promisiuni câpătate s'a străduit a depune și esamenul de pe clasa a VI gimn. Însă totuși nu s'a admis mai târziu la candidație, prin ce poporul în precumpănitōre majoritate s'a esacerbat, și cine are plăcere a mai scii câte s'au mai întemplat, le pōte afla prin colōnele „Tribunei” din anul 1900/1.

Partida preotului Ioan Motora în urmă a sucumbat nu prin voturi, ci prin abținerea dela votare, contra cărei alegeri ei au protestat, dēr fără succes, fiind întărit de paroch alesul minorității. Partida învingetōre se vede că nu s'a mulțumit cu înstituirea de paroch a alesului lor, ci continuă a vexa pe contrarii — în loc să caute a-i câștiga. Aceste vexațiuni și eliminări din sinul bisericei a unuia și altuia — ce numai lucrul cumințe nu se pōte numi — sunt cauza acelu pas atât de regretabil al aceloră cu petiția cătră ministeriu. Mai multă cruțare și prevenire se cuvine cătră cei rătăciți în esacerbarea lor, căci păstoriul bun turma și-o părăsece, pentru a căuta oia cea perdută. Pace și bunavoire în loc de trufă vană și de batjocuri, căci nu ei sunt de vină, ci aceia, carī cu scandale nepedepsite li-au servit de model, și organele mai înalte, carī rău li-au chivernisit, precum mai sus le spusei.

Donițarul.

Profeții pentru anul 1902.

Ely Star, un astrolog parisian, a făcut pentru anul viitor profețiile următoare: În decursul anului 1902, guvernământul Franciei va trebui să fie fōrte atent, ca să nu fie implicat într'un război european, provocat de ambițiunile Angliei și ale Rusiei, avēnd ca pretext Turcia.

Lunile Martie și Aprilie vor fi rele; vrăjmași în lăuntru și în afară. Afacerile comerciale vor fi slabe de tot.

Cu privire la alegerile parlamentare franceze din Iunie, Ely Star prevede, că la primul scrutin republicanii guvernamentali se vor găsi în minoritate; dēr adversarii nu vor scii utiliza victoria și la al

2-lea tur de scrutin vor fi învinși. Cu tōte aceste situația lui Waldeck-Rousseau va fi destul de dificilă.

Ce privește evenimentele europene, mersul lor va fi agitat.

Englesii vor avē să se lupte încă un an cu Buri până vor fi victorioși; dēr o epidemie teribilă va bātui în armata englesă.

Marina englesă și germană vor suferi mult în primăvară. Vapōre marī se vor incendia.

În Rusia unul din miniștri Țarului va fi asasinat. Țarul însuși va fi atacat, dēr va scăpa teafăr.

Cât privește pe Turcia, cu siguranță ea va fi teatrul celor mai sângerose evenimente. Creștinii vor fi asinați cu miile. Un complot formidabil se va urzi în contra Sultanului. Criza financiară va fi teribilă. Mai mulți omeni de stat vor pieri de mōrte violentă, séu subită.

Din Țera Oașului.

Bicsad, Țera Oașului.

În numărul 272—1901 al prețuitei „Gazetei”, a apărut o corespondență din Țera-Oașului scrisă de P. T. I. În acea corespondență se amintesc, că în 30 Nov. au ținut învățătorii gr. cat. o adunare estra-ordinară în Negrești, unde între alte obiecte „s'a debătut recursul susțernut Ex. Sale d-lui Epp al Gherlei în cauza postului de prim-învățător din Bicsad”.

Nu mē surprind nici decât cele scrise despre „nelegalitatea” procedurii senatului școlar din Bicsad, nici aroganța, cu care niscari indiviți aruncă în fața d-lui Alecsandru Băban, cooperator de aici, om cu maturitate și cu testimoniu de teologie, că n'ar avē și capacitatea de a ocupa un post de învățător. Sciu, că concertul celor adunați la Negrești numai la părere a fost arangiat în onōrea senatului școlar și a cooperatului de aici, notele discordante ale concertului însă sunt adresate persoanei mele.

„Nelegalitatea revoltatōre” pentru care docenții providențiali (?) adunați în Negrești intratata s'au simțit indignați în simțul lor iubitor (?) de dreptate (?!?) și vătēmați (?) în drepturile lor, — după acte oficiōse etā cum s'a întemplat:

„Cope. Protocolul adunării senatului școlar susceput în ședința ținută în Bicsad în 8 Septembrie 1901, sub presiuliu O. D. Gavriil Sabo, fiind prezenți: Ioan Doda curator primar Vasilie Mihali, Ioan Pop a lui Grigor, Ioan Zob, Ioan Pop a lui Dumitru, George Ciorbai, Teodor Finta a lui Ioan a Irincăi și Vasiliu Oros jude comunal, toți senatori bisericesci. Presidele adunării face cunoscut celor prezenți, că George Berce, fostul docinte la școlă II de aici, fiind ales în Turțiu (c. Ugocia), și-a ocupat noua sa stațiune și astfel școlă noastră a rămas fără docent, drept-aceea cere îndrumare, ce e de făcut, ca învățământul să nu stagneze?”

„Ad. §. 1. Adunarea, la propunerea lui Vasilie Mihali, unanim decide, că luând în considerație, că inspectoratul regesc preține pentru școlă II unele renovații radi-

cale: considerând, că cassa bisericei prin edificarea bisericei e intratāt de eshauriat, încāt până în vara anului 1902 nu pōte să efeptuească renovațiile pretinse, până la efeptuirea aceloră, pentru anul școlastic 1901/2 alege de docent pe On. d. Alecs. Băban, cooperator, rugându-l să binevoiescă a primi această sarcină pe un an și să începă cu instruirea elevilor, ca învățământul să nu sufere daună”. Subscriși cei mai de sus.

Originalul acestui protocol l'am susțernut Preav. Consistor școl. dioc. din Gherla sub nrul 45/1901, de unde sub nrul 8828/1901 dispozițiunea senatului școlar a fost aprobată cu acea observare, că să se cēră învoire și dela inspectoratul regesc comitatens Însē înainte de a sosi rescriptul consist. școl., am raportat despre dispozițiunea senatului școl. sub nr. 46/1901 și inspectoratului reg., care sub nr. 3434/1901 a cerut informațiile de lipsă, pe carī le-am și trimis sub nr. 48/1901 și la carī nu s'a făcut din partea inspectoratului nici o împotrivire.

Etā demersul oficiōs al cauzei din cestiune, despre care nici un om cu minte sănētōsă nu pōte afirma, că nu s'a făcut după lege.

Senatul școlar n'a făcut altoeva, decât că în cercul său de activitate și cu considerare la jurstările locale, s'a îngrijit ca învățământul să nu sufere. Acest drept al senatului dōră nu-l vor putē denega nici malcontentii din adunarea din Negrești!... Despre vre-o nelegalitate însă nu pōte să fiā nici vorbă.

Încorect ar fi purces senatul școlar numai atunci, decāt despre dispozițiile făcute n'ar fi raportat consistorului școl. dioc., nici inspect. reg., orī decāt ambele autorități școlare, séu cel puțin una ar fi reprobata dispozițiunile senatului școlar, atunci mai avea reson să se ocupe și adunarea din Negrești cu împlinirea postului de docent din Bicsad, dēr nici atunci nu era ertat să recurgă la mijlocul cel mai condamnabil, cum e: suspiționarea, mistificarea și în fine denunțarea; ci chiar în interesul reputațiunei corpului învățatōresc, trebuiau să fiā obiectivi, pūcedēnd pe calea legală și anume: înainte de tōte aveau datorința să câștiga informațiunile autentice, apoi a se adresa pe calea inspectorului districtual cătră Veneratul Consistor școlastic diecesan, care e cel mai competent for în cauze școlare....

Tare imi vine a crede, că scopul acūsărilor din susamintitul raport, nu e alt-ceva, decât că prin terorizare și denunțare unii omeni să facă din școlile și respective din posturile învățatōresci din Țera-Oașului, un monopol pentru ei și pentru secundanții lor.

Etā un exemplu: În 1894 la postul de la școlă de aici, dintre concurenți a fost ales priu învoirea unanimă a senatului școlar, un tiner din Transilvania cu diploma eminentă și purtare morală exemplară, dēr nou alesul s'a dus la altă stațiune, și când l'am provocat să-și ocupe stațiunea de aici, m'i-a scris, că ar fi venit bucuros dēr epistolele ce le-a primit, l'au descuragiat... Era informat, că pe aici, decāt nu scie ungueresce, nu va fi suferit etc. Ore cine a putut să-i scrie?... Mitea sănētōsă răspunde, că om, care a aspirat séu cel puțin s'a interesat de stațiunea de aici.

În anul 1900 în adunarea de tōmnăa docenților din Țera Oașului, unul dintre docenți, bātându-și pieptul a amenințat pe Georgiu Berce și Gavriil Bud, docenți din

ca să i-se raporteze lui îndată-ce unul dintre ei ar afla o întrebuițare folositoare a lor.

A doua zi primarul orașului întreabă despra rezultatul încercărilor. Durere însă, nimeni nu spunea ceva bun despre cartofi. Nici un om nu-i putē mânca — în stare naturală, — chiar și câinii după-ce îi mușcau puțin, îi lăsa jos, fără a se mai atinge de ei.

La ideea așa de simplă, că cartofii, pentru a putē fi consumați, trebuiesc ferți, n'a venit nimeni. Novele fructe numai cu greu își puteau face aici cale, căci nimeni nu înțelegea rostul lor.

Acēsta îl aduse pe bravul primar în mare încurcătură. El trebuia să scrie o epistolă de mulțămită regelui, în care avea să arate și dispozițiunile luate față de cartofii primiți. El nu putea aminti acolo, că nu numai omenii, dēr nici chiar câinii din Kolberg nu găsesc vre-un gust în aceste fructe. În tot cazul era de temut să nu cum-va în vre-un mod ore-care să ajungă la Postdam scirea despre totalul dispreț al celor din Kolberg față de cadoul regal. Atunci va căpeta fără îndoială o dojană severă oficială, care ar fi supērat fōrte mult

pe credinciosul și zelosul primar al orașului. Dēr ce era de făcut?

Tocmai pe când își bātea el capul mai îngrijat, intră repede la el temnicerul, un om vesel și bun la inimă,

„Ei, ce mai este Plumike?”, îl întreabă primarul.

„Să fie cu ertare, domnule primar, eu am aflat ceva bun despre cartofi”.

„Spune degrabă ce scii! Repede, căci acēsta e de mare importanță!”

„Adică-te eu însu-mi nu sciu nimic.”

„Ce va să dīcă asta?”

„Eu cunosc numai pe omul, care scie ceva bun despre cartofi. D-vōstră sciiți, că eu am primit, ca și ceilalți funcționari ai orașului, o cantitate de cartofi de probă. I-am curățit și am început să-i mănânc, dēr nu-mi plăceau de loc, nici mie, nici copiilor mei, și nici chiar sōcrei mele. Atunci m'am cugetat, că aceste fructe pot forma o mică variație în mâncarea prisionerilor.”

„Intr'adevăr curioasă idee!” dīse primarul dând din cap voios.

Plumike măgulit de acēstă laudă se inclină și continuă apoi: „Intr'o zi intru într'o celulă, unde era cel mai mare reūfă-

cător, pe care-l aveam închis la loc sigur, și îi întind un cartof mare curățit. El îl ia, mușcă cu poftă din el, mi-l trântesc apoi furios în cap și imi strigă: „decāt-mi mai dai încă odată astfel de pōme, te voi sugruma și apoi voi rămân și mai departe în acest loc de osândă”.

„Ce nerușinare! Și apoi?”

„Am mers mai departe la alți doi arestanți și le-am dat să guste cartofii. Aceștia au început a-se plānge dicēnd: „Decāt ne dați pe viitor astfel de gogōșe, atunci preferăm mai bine să murim de fōme”.

„Hm, hm, și mai departe?”

„Apoi am mers la alți trei. Aceștia când au mușcat din cartofi, au început a injura și a blestēma și amenințau, că ei se vor plānge la administrația închisorii, pentru hrana ce li-se dă, care nici porcii n'ar mânca-o. În fine am mers la un deținut, care a fost închis numai alaltăieri, un tiner marinar cu numele Martin Sanders, acusat pentru maltratarea căpitanului său și desertarea de pe corabie. Acela cunosea cartofii și el dīse, că ar fi buni de mâncat, dēr mai întâi trebuiesc gătiți. Acest lucru

l-a învățat el în Irlanda, unde a stat mai multă vreme și unde a mâncat aproape în fie-care zi cartofi. Când eu am voit să aflu ceva mai de aproape despre gătirea cartofilor, — după ce l'am spus în ce încurcătură a ajuns Kolbergul din cauza lor — el n'a voit să-mi dea nici o deslușire, decât numai sub condițiunea, ca să fie eliberat din închisōre până la pertractarea procesului său, care se va putē; face numai după întōrcearea căpitanului Brink din Arhanghel. Pentru rămânerea sa în oraș dă garanție bună pe unchiul său, pe băcanul Cristof Sanders și pe viitorul său socru, pe birtașul Kaspar Zopf.”

Primarul își frecă mâinile mulțumit.

„Fōrte bine Plumike” dīse el. Sē se îndeplinescă voia tinerului, pentru care va avea el să ne scōtă din acēstă nefericită încurcālă cu cartofii!”

III.

Încă în aceeași zi Martin eși din arest și se duse în casa miresei sale, unde fu primit cu cea mai mare bucurie. După prima îmbrățișare dīse el: „Ascultă, dragă Mariano! Cartofii trizaiși de rege m'au scōpat din

Bicsad, că decă Ordinariatul diecesan nu li va concede să recurgă pentru ajutor de stat, el le va arăta (de sine se înțelege că denunțându-i unde va cuiva) *cei denșii încă și vor pierde adausul de plată, ce-l capătă dela stat*....

Ce cugetați, d-lor, cine poate să fie acel docent puternic?... De nu-ți spune nimăruia, vă voi șopti, că este: P. T. I.

Nu sunt ore aceste spionajuri și terorizări?? tot atâtea lucruri detestabile și nedemne de un docent român!

Dér acea împrejurare, că unii docenți nici o adunare nu intră, ca să nu se espctoreze și să nu propună ceva contra preoțimeii (nomina sunt odiosa) ore convenabile și justă este??

Dér asta o merită preoțimea română, care poartă întrăgă greutatea și responsabilitatea susținerii școlilor confesionale și a docenților confesionali???

Căci pentru nimica n'au preoții de a suferi atâtea atacuri și neplăceri ca tocmai pentru școle și docenți...

Afirm, că am fost și sunt prietin al docenților harnici și al școlii, acéstă nu o dăc numai, ci am arătat'o prin fapte de când sunt în Bicsad, ca în 1890 când am venit aici, era numai o școlă cu un învățător cu plată de 200 florini, la școlă umblau vre-o 15—20 copii; astăzi — cu ajutorul lui Dumneșeu — dintre toate comunele românești din Țera-Oaşului singur în Bicsad sunt două școle române, cu doi docenți, dintre care, unul are plată de: 300 florini, celălalt 400 florini în bani gata, afară de cartir, lemne și grădină, érá copiii de școlă trec peste o sută, afară de cei din școlă repetițională.

Aceste nu le va pute nega niminea și totuși numai Bicsadule ghimpe în ochii D-vostă? Érá docentul Gavril Bud, care propune în clasele inferioare, cât și docentul George Berce, care s'a dus la altă stațiune (în alt comitat) — nu pentru mine, ci pentru-că binevoitorii (?) lui l'au înșinat, că ar fi cu simțăminte dacoromâne, sunt în totă privința docenți consciențioși, cari pot servi de model celorlalți. Dér, durere, că chiar pentru seriotitatea lor, nu sunt bineveniți în cetă iubitorilor de reclame și scandaluri, improvizate cu ocaziunea adunărilor.

Triste lucruri sunt acestea, nu bucuros mă ocup de ele. Sunt cu adevărat „ranele națiunii“, dureroase, „dér ușor vindecabile“.

Decă le-am destăinuit, provocat am fost, și imi era cu neputință a nu răspunde provocării.

Declar însă, că ce am scris, am scris după convingere și experiență, fără ură, fără intențiune de răsunare, cu cugetul curat, că cele scrise doră vor fi un „memorandum“ încă neîntârziat, pentru cei atinși și interesați, căci Dóme! mare lipsă avem, ca în loc d- a-ne certa, toți „să dăm mână cu mână“. Inca nici așa n'am fi prea tari.

În fine am o umilită rugare către M. O. D. Athanasiu Demian — decă nu va lua în nume de réu Facă bine și pe viitor ocupe-se cu iubitul său dascăl, și cu mai iubita sa școlă din Negrești, érá pe noi biosădanii, ómenii „nechiemați“ și „călcători“, de lege“ și „făcători de abuzuri“ lase-ne în pace cu școlile noastre „desarangiata“ să trudim cum șcim. Noi nu aspirăm la popularitate ieftină, pe conta altora.

G. Sabo.

Nou abonament

la

Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1902

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 corône; pe șese luni 12 corône; pe trei luni 6 corône; pe o lună 2 corône.

Pentru România și străinătate: pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 4 corône; pe șese luni 2 corône.

Pentru România: pe un an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor priu mandate postale.

Administrațiunea.

Raport

presentat de d-l Cornel Aisér, membru în comitetul despărțământului I al „Asociațiunii“, în cesțiunea înființării unei Reuniuni agricole române pe teritoriul comitatului Brașov.

(Fine.)

Asemenea va fi una din cele mai mari îngrijiri ale reuniunii, ca să dea un avânt cât mai mare și legumăritului. Nu vreu să detrag nimic din hărnicia și meritul economilor noastre de prin comune, cari se ocupă cu acest ram al economiei, dér de câte-ori nu ni-se dă ocaziune să vedem, mai cu semă în zile de tég și de sêrbători, cum din satele sâsesci vin femeile cu căruțele încărcate cu pome, cu legumi și cu flori, séu cu sémēnta acestora și pe tóte acestea le vënd cu prețuri fôrte bune și adună fôrte mulți bani chiar și dela țeranii noștri, pe când economii și economiele nostre stau și privesc cu atâta nepăsare și nu știu să se ocupe, nu știu să se folosescă de tóte aceste mijloce, cari le-ar aduce bune venit, ar pute să scape de multe nevoi și să le croiescă o sôrte mai bună și mai îndestulitoare. Cum vedem dér, în strinsă legătură cu pământul stă și cultura legumelor, ca o ramură a agricultu-

rei din cele mai însemnate, căci printr'insa se poate aduna și păstra în mâinile Românilor o bună parte din bogăția noastră națională. Țeranii noștri, după cum cu toții șcim, se hrănesc fôrte réu și lipsindu-le și legumele din casă, sunt siliți să mănânce mamăligă golă, séu cu terciu, séu o altă fiertură fără nici un gust și fără putere de nutriție. Și cât de ușor și fără nici o cheltuială mai simțită — fără să fie siliți să le cumpere dela străini cu bani scumpi — le-ar putea avé în grădinițele lor, după cum au țeranii altor némuri locuitoare cu noi. Am convingerea, că prin muncă stăruitoare vom isbuti a introduce printre țeranii noștri și cultura legumăritului, alături și în aceea măsură cu a pomăritului, și astfel le vom câștiga și pe calea acéstă nouă isvóre de venit și de mulțumire.

Nu cu mult mai bine cred că stăm și cu stupăritul. În anii diu urmă s'a scris fôrte mult despre acest ram al economiei naționale, dér nu s'a făcut nimic. E constatat și din multe părți s'a exprimat dorința, ca să ridicăm cât numai se poate tot mai mult și acest ram al economiei naționale, fiind apicultura o întreprindere din cele mai folosite și mai rentabile pentru țeranii. Dér șcim, că orî-ce dorință, aibă ea un scop orî-cât de măreț, fără muncă și fără jertfe nu se poate ajunge. E lucru cunoscut, că țera noastră e una dintre cele mai bogate în flori și plante prielnice culturii raționale a albinelor. Dér ca în tot locul și în tóte țerile, când e vorba ca un ram economic să fie ridicat la domeniul industriei, trebuie să fie sprijinit, încurajat și protejat. Reuniunea va căuta decă să introducă și în direcțiunea acéstă tóte reformele necesare și să facă tot posibilul pentru lățirea culturii sistematice a apiculturii, érá în legătură cu acéstă va îndemna și încuraja și pe toți aceia, cari se ocupă cu cultura vermilor de mătase.

Una dintre cele mai de căpetenie îngrijiri a reuniunii va fi, ca și cu privire la popularizarea literaturii economice, a cărei lipsă atât de mult se simte la poporul nostru, să facă tot cât îi va fi cu putință. Trebuie să căutăm tóte căile și tóte mijlocele, ca să ajungem și noi cât mai sigur și cât mai curând la o literatură economică mai bogată și mai bună. E lucru cunoscut, că lipsa de cărți bune economice opresce n spus de mult progresul economic și din cauza acéstă nici poporul și nici inteligența noastră n'au de unde să-și câștige cunoscințele și sfaturile

de lipsă în conducerea economiei. Pentru popularizarea științei economice și pentru de a pute ajunge și noi la o literatură economică, reu niunea va încuraja și va premia pe toți aceia, cari se ocupă cu lucrări originale séu traducerii de cuprins economic. Érá până atunci credem, că va face un serviciu nepus de mare, decă va aduna cărțile cari există și pentru completarea unei biblioteci economice se va folosi și de traducerii din broșuri apărute în limbă streine, pentru-ca astfel încetul cu încetul se putem ajunge și noi la o literatură economică atât de necesară și atât de mult reclamată de interesele populațiunii noastre rurale. În punctele următoare ale acestui raport am onôrea a vă prezenta în resumat sfera de activitate, adecă lucrările cu care reuniune va avé să se ocupe, arătându-vă tot deodată și mijlocele materiale de lipsă pentru susținerea ei.

Pentru ajungerea scopului ei, reuniunea se va folosi de mijlocele următoare:

a) Ea va urmări progresul agriculturii în tóte ramurile sale.

b) Va studia referințele economice, în deosebi ale populațiunii rurale și va culege datele necesare în acéstă privință.

c) Ea va stăru pentru introducerea reformelor, îmbunătățirilor și a invențiunilor bune în sfera agriculturii, a industriei agricole și domestice.

d) Va stăru pentru cultivarea raselor bune de animale și a speciilor bune de plante agricole, pentru aplicarea de mașini și instrumente agricole perfecționate.

e) Va stăru pentru lățirea învățământului agricol prin școle de agricultură, séu institut pentru industria agricolă și domestică.

f) Va eda și va premia opuri și scrieri periodice agricole și industriale și peste tot, cari tratéză despre materiile economice.

g) Va face colecțiuni de mașini și instrumente economice perfecționate și va îngriji pentru distribuirea lor.

h) Va organiza esposițiuni agricole anume: de produse, de vite, mașini, de instrumente economice, va împărți premii în bani și va încuraja prin distribuirea de medalii, diplome și alte distinațiuni.

i) Va trimite în țera și în străinătate bărbați de specialitate, pentru câștigarea cunoscințelor necesare în ale economiei și va organiza în comitat, prin învățători și alte persoane prelegerii cu încercări practice din

închisóre, și tu vei avé în curând ocaziune să te ocupi cu aceste nobile fructe.“

„Cum adecă, scumpul meu Martin?“

„Cum am arătat deja și primarului, acest folositor fruct este nutrimentul principal al țeranimeii din Irlanda. I-am vorbit despre cultivarea cartofilor, cari cresc ca gogôșe în pământ și cum din ei se pot găti felurite mâncări gustóse. I-am arătat un mod de pregătire al lor, care cu tóte, că este fôrte simplu, totuși dă cea mai delicioasă mâncare.“

„Ce fel de mâncare e aceea?“ întrebă frumósa fată cu vedită curiositate.

„Scrubul cu cartofi prăjiți în unt ferbinte.“

„Scrubul avem destule și încă din cea mai bună sortă“, dîse Mariana.

„Și cartofi încă avem. Eu am făcut primarului propunerea, ca să trimetă tatălui tóu un sac plin, pentru-ca să pregătim un mare banchet, la care să servim cartofi pregătiți, în modul următor, de mine. Prin acéstă îi dîsei eu, s'ar răspândi în modul cel mai repede gustul cel bun și folosul cartofilor. El s'a învoit imediat și va veni însuși la acest banchet împreună cu mai mulți consilieri și alte persoane însemnate.“

„Pentru care va trebui se servim masa în sala de mâncare.“

„Fără îndoială.“

„Érá pentru ceilalți cetățeni, cari vor veni la banchet, vom pune masa în sala cea mare.“

„Natural. Și tu, scumpa mea, va trebui să ai grije în bucătărie, ca cartofii să se fêrbă și gătescă după îndrumările mele, cu cea mai mare precauțiune, căci voiesc să-mi facă onôre acéstă gătire.“

„Voi face de sigur!“ răspunde Mariana.

„Totul va fi făcut cu cea mai mare îngrijire. Când va fi banchetul?“

„Astă sêră, la 7 ore.“

* * *

O jumătate de oră mai târziu, pargarul orașului mergea repede pe strădi și după ce bătea cu putere doba, striga cu voce înaltă, că cu învoirea și la dorința expresă a locurilor mai înalte, va avé loc astă sêră la 7 ore la ospătaria „La principele moștenitor“ o cină comună, la care se vor servi cartofi din cadoul regal, pregătiți cu scrubul, și unt prôspăt, la care cină sunt rugați a lua parte toți cetățenii. Prețul trei grôșite de argint pentru o porție mare.“

Cetățenii își scoteau capul pe ferăstră séu eșiau pe la porți, pentru a auđi mai bine publicațiunea. Toți erau afară din cale curioși de gătirea cartofilor și își strigau unul altuia: „Vecine, să mergem și noi cu siguranță!“

Sêra apoi tóte locurile dela ospătaria „La principele moștenitor“ erau ocupate. Pentru-ca să pótă servi pe atâta lume birtașul Kaspar Zipf a trebuit să mai angajeze încă ajutóre. S'a mâncat bine și mult și s'a bêt fôrte mult. Așa de bune nu li-s'au mai părut nici-odată scrumbiile, ca acum cu cartofi. Acum recunoscără toți folosul cartofilor și se hotărâră să introducă și cultivate cu serioșitate aceste fructe, atât în ținutul orașului, cât și în întréga împrejurime.

Renumitul poet de pe atunci Karl Wilhelm Ramler, numit „Horatiu prusian“, născut și el în Kolberg și care pe atunci era de 18 ani, încă a luat parte împreună cu tatăl séu la acest banchet. Și i-a plăcut mult cartofii, pe cari i-a mâncat pentru prima-óră.

A doua di primarul orașului scrise la Postdam, că cartofii trimiși au produs o adevărată însuflețire în Kolberg. El va spri-

jini din tóte puterile sale cultivarea acestor fructe și că a aflat o persoană, care în Irlanda a făcut experiențe practice cu cultivarea lor.

* * *

Căpitanul Brink nu se mai întórse din Arhanghel, căci într'o cărciumă din port îmbătându-se și luându-se la cêrtă cu nisce Ruși, aceștia l'au lăsat mort. Primul cărmaci aduse vasul „Fortuna“ îndêrăt în țera sa.

Din dispoșițiile personalului corăbiei s'a constatat, că Brink fusese om fôrte brutal. În cêrta ce o avusese cu Martin Sanders, acesta a trebuit să se apere, căci altfel căpitanul l'ar fi omorit și apoi de frică a desertat de pe corabie.

El fú achitat și în curând se cunună cu Mariana.

De aici încolo rămase în orașul séu natal și deveni un sârguincios grădinar și econom. Cu cea mai mare plăcere cultiva cartofii și el era singurul, care aducea în pieță cei mai mari și mai frumoși cartofi.

Brașov, Decembrie 1901.

Trad de: Romulus.

domeniul agriculturii, a industriei agricole domestice și celorlalte ramuri economice.

j). **Mijlocele materiale necesare** pentru susținerea reuniunii, pentru acordarea de ajutoare și stipendii și remunerări și pentru alcătuirea de biblioteci populare economice, le-am avea în prima linie dela cotizațiunile membrilor cu sume fixate, din colecte și din contribuții benevole. **Er** în rëndul al doilea dela instituttele noastre cuitulare și de bani și dela petrecerile și producțiunile, ce s'ar aranja în favorul reuniunii.

Onorat Comitet!

Mai rămâne, ca pentru completarea acestui raport, să mă ocup și de cestiunea **tovărășilor agricole**. Aceste **tovărășii** introduse și la noi de reuniunea de agricultură din Sibiu, s'au dovedit de cele mai bune și folosite pentru progresul agricol și s'au familiarisat și in comunele noastre românesce. E lucru cunoscut, că un singur om nu e în stare să facă, ceea ce pot face însoțiti mai mulți la o altă cu puteri unite, și nu și va pute acoperi trebuințele vieții așa bine și ușor, precum și le acoper în **tovărășie** cu alți omeni. Inainte cu câți-va

decă de ani plugarii de pe la noi nu aveau lipsă de atâtea unelte economice, ca astăzi, deore-ce economia era în stare de tot primitivă. Pe atunci se ara și grăpa cu pluguri și grape de lemn, săpau cu multă trudă și secerau și îmblăteau săptămâni întregi cu multă muncă și cu multă cheltuială. Astăzi am ajuns, ca să vedem introduse unelte și mașini noi bune și practice, chiar și de către economii noștri, de ore-ce chiar și ei au simțit trebuința de a și procura astfel de mașini și unelte economice bune și folosite. Sunt unele mașini, cari se pot procura și de către singuraticii economi, der er sunt altele, cum sunt mașinele de sămănat și treerat, cari fiind mai scumpe, deși au neapărată trebuință de ele, nu și le pot procura pe altă cale, decât însoțindu-se mai mulți la o altă. Spre acest scop chiar și legea le dă voie economilor noștri, ca să să pôtă însoți în anumite **tovărășii** agricole pe lângă statute făcute de ei și aprobate de guvern. Insoțirile acestea s'au lătit în toate țerile și au ajuns până în cea mai nemijlocită apropiere de noi. Astfel le vedem în comunele din comitatul Sibiului înființate de Reuniunea agricolă din Sibiu, apoi vedem la compatrioții noștri, sași, propagând cu mult zel înființarea lor în toate comunele săsești, le vedem ocupând tot mai mult teren în comunele rurale, căci scopul lor e tocmai a contribui la bunăstarea comunelor, la propășirea treptată în ale agriculturii raționale, la ridicarea și înflorirea clasei agricole și cu deosebire a posesorilor mici, căci cu cât clasa acesta a proprietarilor de pământ va fi mai bine situata materialicesce, cu atât mai mult vor progresa și celelalte meserii, cunoscut lucru fiind-că, decă are țeranul bani, are totă lumea.

Mijlocele, ce ne servesc pentru ajungerea acestui scop, sunt următoarele:

a). Procurarea de unelte și mașini agricole pe sēma **tovărășilor** și a celorlalți locuitori.

b). Procurarea de săminte, de altoi și surcei și alte diferite produse și obiecte necesare.

c). Ceteria împreună de scrieri și cărți agricole și consultări asupra diferitelor cestiuni, cari privesc economia.

On. Comitet!

Decă vom avē în vedere cum stările dela sate devin din di în di mai rele și mai nesupportabile, trebuie

să recunoșcem, că încetul cu încetul va urma și ruinarea țeranului român, decă nu-i vom da ajutor grabnic și puternic.

Reuniunile de agricultură, însoțirile de credit sistem „Raiffeisen“ și cu deosebire „**tovărășile agricole**“ sunt fără îndoială mijlocul cel mai eficace și cel mai nimerit pentru sanarea rēului. Reuniunile, precum și însoțirile acestea bine organizate și bine conduse, sunt fără îndoială cel mai sigur și cel mai puternic mijloc pentru transformarea relațiunilor economice ale populațiunii noastre rurale în spre mai bine. Ele ne ofer cea mai bună garanție, că **poporul nostru** va ajunge la o stare mai bună materială, morală și culturală, ele ne asigură progresul și viitorul nostru și ele vor contribui la bunăstarea societății noastre întregi în modul cel mai salutar.

Cornel G. Aisăr,
membru în comitet.

Programul de lucru

al „**Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu**“ pe anul 1902, stabilit în ședința comitetului central ținută la 25 Decembrie n. 1901.

În scopul cunoșterii referințelor economice din comune, se vor ține **întruniri agricole** în comuna Bradu, Dobërca, Magu, Nucet, Rēhau, Rusciori, Săsăuși, Șugag, Turnișor și Vale.

În scopul promovării culturii vitelor se va aranja o **exposiție de vite** de prăsilă, împreună cu distribuire de premii în bani, în comuna Racovița.

Se va procura pe spesele Reuniunii o vițea de rassa „**Pinzgau**“ curată și eventual și alte animale de prăsilă, ce se vor da școlei practice-economice, ce se va înființa în comuna Sēliște.

Cu privire la cultura pōmelor: se va aranja un curs de altoi pomii în comuna Pianul-de-jos.

Se vor procura în număr recerut **altoi, meri pātuli**, ce se dăruiesc membrilor Reuniunii cu locuința în **Mohu**. Plantarea se face prin esmiși ai Reuniunii în grădina fie-căruia.

Pentru sus amintita școlă practică din Sēliște se cer dela ministeriu mai multe mii pādureți (meri, peri, pruni, cireși, gutui, vișini etc.) cum și săminte de viță americană, sade de viță de vie, cum și altoi diferiți.

Se procură câteva sute altoi meri, peri, pruni, ce se vënd între membrii cu preț redus.

În toamnă se pune în lucrare cuptorul de uscat pōme sistem „**Casiville**“, ce este zidit în comuna Sēliște.

Se vor procura fel de fel de săminte de nutrețuri măiestrite și de alte plante folosite, ce se vor împărți în mod gratuit între membri. În același timp comitetul mijlocesce pentru ori-cine procurarea de săminte bune și mai ieftine.

În scopul îmbunătățirii prăsilii galilelor, membri vor fi dăruți cu găini, ouș etc. de soiū ales.

Cultivătorilor de albine, membri ai Reuniunii, li-se dăruiesc coșnițe și alte unelte de lipsă la stupărit.

Mașina de sămănat, grapa de fēnate și alte unelte economice se dau membrilor spre folosire în mod gratuit.

Pentru augmentarea colecțiunii de modele din industria de casă, se va resuscita apelul dat în această cauză, er cu scop de a da nou avēnt acestei întreprinderi folosite, după putință se va aranja în Sibiu o **exposiția a industriei de casă**, din care prilegiu eventual se va pune în practică un **rēșboiū mai perfecționat**. Exposiția industriei de casă se va ține eventual de odată cu **exposiția industriei profesionale**, ce „**Reuniunea sodalilor români din Sibiu**“ după putință va aranja.

Direcțiunile **tovărășilor agricole** vor fi recercate a face comitetului raport amănunțit despre lucrările sēvirșite în 1901.

Asemenea rapōrte se cer și dela direcțiunile însoțirilor de credit sistem Raiffeisen și în același timp comitetul va insista pentru înființarea atât de **tovărășii**, cât și de însoțiri de credit și în alte comune.

Se vor abona, respective se vor cere a se da gratuit diarele avute.

Unele din cărțile editate de Reuniune se vor scote în nouă ediție și se va continua cu tipărirea de nouă cărți.

Comitetul va lucra cu insistență pentru înființarea unei economii de instrucțiune în Sēliște, care să țină locul desființatei școli economice din Rēșinari.

Adunarea generală a Reuniunii se va ține în comuna Bungard.

Comitetul va înainta onorabilei direcțiuni a institutului de credit și economii „**Albina**“ cerere pentru ajutoare bănesce.

Rescumpărarea felicitărilor de anul nou.

Pentru proiectatul internat de copii al Bisericii Sf. Nicolae din Scheiu au binevoit a contribui — **in locul felicitărilor de anul nou**, următorii:

Ioan Petric, protopop 5 cor.; Vasilie Voinea, protopop onorar, Dr. Vasilie Saftu, paroch, Arsenie Vlaicu, director, Sterie Stinghe, epitrop; Dr. Sterie Stinghe, profesor; Ioan Pricu, prof.; Andrei Bidu și Iancu Spuderea, comercianți, câte 4 cor.; George Navrea, epitrop și Eugen Precup, măiestru-lăcătuș, câte 3 cor.; George Șerban, proprietar; Florea Pernea, Teodor Cristan și Stefan Median zarafi, Ioan Burduloiu comerc. câte 2 cor.; Dumitru Pop zaraf și Ilie Ardelean câte 1 cor. — Primescă marinimoșii dăruitori cele mai vii mulțămite.

Comitetul parochial.

*

In loc de felicitări de anul nou s'au făcut la subsemnatul cassar al despărțământului „**Asociațiunii**“ următoarele marinimose contribuiri în favorul „**Căsei Naționale**“:

Vasilie Craioveanu propr. (Hălehiu) 3 cor., d-na Balașa Blebea (Brașov) 10 cor., I. C. Panțu prof. (Brașov) 2 cor., Iacob Zorca paroch (Vlădeni) 2 cor., George Cărlan notar (Vlădeni) 2 cor., Dr. Teodor Nica direct. (București) 10 cor., Dragomir Pulpaș (Brașov) 1 cor., Iosif Oncioiu funcț. „**Albina**“ (Brașov) 2 cor., George Neagu zaraf 1 cor., George Preșmerean măcelar 1 cor., Cătana din Dumbrău 2 cor., Teodor Nicolau comerc. 2 cor., Vasile Popoviciu măsur 2 cor., Vēd. Elena A. Popovici 5 cor., Ioan Petric protopop 5 cor., Simion Teodor comerc. 2 cor., Dumitru Platoș croitor 2 cor., Ioan D. Avrigeanu comerc. Brașov 2 cor., Nicolae Vestemian comerc. (Brașov) 2 cor., Iuliu Popp comerc. (Brașov) 2 cor., Nicolae Dușoiu comerc. (Brașov) 1 cor., Simeon Demian adv. (Brașov) 2 cor., G. B. (Brașov) 2 cor., I. G. Eremie comerc. (Brașov) 1 cor., Tache Stănescu (Brașov) 6 cor., George Urdea paroch (Cernat) 2 cor., Ioan Toma paroch (Doboli inf.) 1 cor., George Hamsea preot (S. Sz. György) 2 cor., Alexandru Dogariu preot (Herman) 1 cor., Dr. Eugen Mețianu adv. (Brașov) 4 cor., Dumitru Stinghe măcelar 2 cor., George Stinghe măcelar 1 cor., Const. Navrea măcelar 1 cor., Ioan Dușoiu comerc. 2 cor., Emil Bologa 2 cor., Eugen Precup 2 cor., Elena Ancăn 4 cor., (toți din Brașov) și Ioan Bancila (Tohanul n.) 1 cor.

Cornel G. Aisăr,
cassarul desp. „**Asociațiunii**“.

Mulțămită publică.

D-na **Presidentă Balașa Blebea** a dat în memoria fericitului ei soțu Ștefan, din incidental d-ilei **S. Tului Ștefan** 20 cor. pentru fondul Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea vēduvelor sērace din Brașov și Săcele.

Esprimăm nobilei donătore cea mai viuș mulșumită.

Brașov 28 Dec. v. 1901.

Otiia Bidu. Dr. J. Blaga.
v. preșidență. secretar.

Literatură.

A eșit de sub tipar și se află de vëndare la administrația fōiei noastre și la librăria Ciurcu în loc:

Novete de Sienki-wicz: „**Natură și viață**“, „**Singa vechi**“ și „**Iancu muscașul**“. Traducere de I. C. Panțu; o broșură de 192 pag. Preț: 80 bani + 5 bani porto.

De asemenea se recomandă:

I. C. Panțu: „**In plasă**“, „**In Bătră**“, „**Cale grea**“, „**La Cōde**“, „**La cărcuma lui Tiripic**“, „**Șchite din viața dela țeră**“. O broșură de 112 pag. cu preț 40 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „**La țerg**“, povete re din viața unui cotăan. O broșură din 32 pag. cu preț 16 bani + 3 bani porto.

Avis d-lor învțători. Aduc prin acesta la cunoscința d-lor colegi, că manualul meu didactic: **Istoria patriei și elemente din istoria universală**, pentru școlele populare, a apărut în edițiune nouă și se pōte procura dela editorul ei d-l **H. Zeidner**, librar în Brașov, precum și dela ori care altă librărie din patrie cu preț 50 bani exemplarul broșat. Cei ce cumpără mai multe esemplare primesc un rabat corēspundător. — Brașov, 29 Decembrie v. 1901. Cu colegială stimă **I. Dariu**.

A apărut No. 1 din **Biblioteca „Poporul român**“, Budapesta, tipografia L. Krammer (Csömöriut 44), preț 20 bani Broșura, format 8° mic, conține nuvela „**Moș Călin**“, de Dorin.

Anuarul Băncilor române pe 1902 (anul III). Editura delegațiunei exmise de conferința directorilor de bancă Sibiu, tiparul tipografiei arhidieceșane, 1901.

Calendariu pe anul dela Christos 1902, întocmit după gradurile și clima Ungariei și a României (Anul 51) Sibiu, editura și tiparul tipografiei arhidieceșane.

Recompense și pedepse în școlă populară, studiu pedagogic de **d. Dariu**, cu un adaus, 64 pag. format mare. preț 60 bani, se pōte procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și din librării.

NECROLOG. În Dobrițin a repausat la 25 Dec. n. în etate de 18 ani **Elena Dumbrava** fiica d-lui inspector reg. de matricule Vasile Dumbrava din Dobrițin. Inmormântarea s'a făcut la 27 Dec. în cimitirul bisericii gr.-cat, din Gilău.

Producțiuni și petreceri.

Corul bisericii române gr. or. din Brașovul-vechiū, va aranja o petrecere populară. Duminecă, în 6 Ianuarie v. (19 Ian. n.) 1902 (diua de Bobotēzā), în sala Hotelului „**Central Nr. 1**“ din loc. **Inceputul la 7 ore sēra**. Corurile se dirigēză de d-nul N. Oancea jun. După producțiune urmēzā dans, începēnd cu „**Călușarul**“ și „**Bătuta**“. Preț 1 de intrare: de persōnă 1 cor. Venitul curat este destinat pentru fondul corului dela Biserica Sfintei Adormiri din Brașovul-vechiū. Suprasolviri și oferte marinimose se primesc cu mulțămită și se vor chita pe cale publică. Bilete se află de vëndare la d-nul N. D. Eremias și sēra la cassă.

— **O producțiune musicală-teatrală** împreunată cu dans se va ține **Martī**, în 1 Ianuarie st. v. 1902 în sala „**Hotelului**“ din Purcăreni. Preț 1 de intrare: de familie 2 cor. de persōnă 1 cor. Venitul curat e destinat pentru fondul zidirei unei biserici nouē gr. or. în Purcăreni. Ofertele marinimose se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale publică.

— **Inteligența română din Herman** va aranja o producțiune musicală-teatrală împreunată cu dans în 7 (19) Ianuarie 1902 în sala hotelului mare din Herman. Preț 1 de intrare loc I 80 bani, loc II 60 bani. Venitul e destinat sporirei fondului corului bisericesc.

— **Tinerimea rom. gr. or. din Cojocna** va aranja o petrecere împreunată cu teatru cântări și declamări în 1 Ianuarie st. v. 1902.

12.546 scrisori de recunoscință și mulțămire dau doveđi, că **Fluidul-Elsa** a lui Feller ajută puternic la cele mai multe bōle, precum: tusa, influența, friguri, soldina, reuma, durere de piept, cap și dinți, junghiuși, cărcei, amortēlă de mână și picior, durere de stomac, lipsă de poftă de mncare, bōle de ochi. Este un medicament premiat la esposițiile din Paris, Berlin, Londra, Roma și Niza cu medalia de aur. 12 sticlute costă 5 cor. franco. Singur producent Eugen V. Feller farmacist în Stubica, Kirchengasse comitatul Agram. Din nici o familie sēnu lipsescă acest fluid preparat din esență de plante, care întrece celelalte mijloce. Cine l'a întrebunțat odată, continuă a-l lua pentru efectele lui cele bune.

„Călinarul Plugarului“

pe anul comun 1902.

A apărut și se poate procura dela *Tipografia A. Mureșianu* (Brașov) „Călinarul Plugarului“ pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călinar, care se estinde pe 9 côle de tipar format 8° mare cuprinde:

In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sărbătorile și alte zile schimbătoare; calculul sărbătorilor mai mari; Porturile etc. Urmază *partea strict calendaristică*: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urmază *Genealogia domnitorilor*; Taxele telegramelor și postelor; Competințe de timbru și taxe; Scala timbrelor; Tărgurile din Ardeal, Bănat și Țera ungurească în ordine alfabetică și apoi după lună și zi; Tărgurile din Bucovina; Măsurile metrice etc.

In *partea literară* se găsesc bucăți alese de cetit: „Cetatea dela Fântânele“; (Motul: Teofil Frâncu); „O scrisoare dela Muselim Selo“ (poesie de G. Coșbuc); „Frumoasa Irina“ (baladă de St. O. Iosif); „Raze de primăvară“ (poesie de Z. Bărsan-Veturio); „Grăuntele de grâu“ (de contele Lew Tolstoi); „Bătrânul clopotar“ (Idilă de primăvară, de W. Korolenko); „Lăcomia strică omenia“ (Proverbe de Marion); „Două hiene“ (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Găsele Ovrenului“ (anecdota, de Cărăbuș).

Partea economică: „O ramură de producțiune și avuția națională“; „Faceți până în casă“ (ambele de Dr. G. Maior); „Economia“: „Iernatul vitelor“. — Urmază diferite povești; lectură distractivă, glume etc.

Călinarul are în frunte portretul lui *George Lazar*, cu biografia, (în partea literară.)

Un exemplar „Călinarul Plugarului“ costă 25 cr. (50 bani), plus 5 bani porto postal. *Văndătorilor se dă rabat cuvenit.*

P O V E Ș T E.

O nouă întrebuintare a urciórelor. Un algerian, dl Porcher, a semnalat de curând societății de horticultură din Alger, întrebuintarea până acum necunoscută a vaselor poróse de pământ, cum sunt urciórele, pentru irigarea subterană și a lăđilor cu flori pe priske și pe balcone. In mijlocul fie-cărei lăđi se îngropă un urciór, astfel încât gâtul urciórelui se rămână nițel afară, și-l umple în fie-care dimineță cu apă: apa se evaporază mereu prin părății poróși ai urciórelui și procură pământului din ladă o umeđelă egală și permanentă. Rădăcinile plantelor care se afiă în ladă vin ele singure de se apropie de urciór și-l învâlesc. In condițiunile acestea se întrebuintează mai puțină apă pentru udat, totă apa e utilizată, se evită stropirea trecătorilor de sub balcone. apa nefiind niciodată în exces precum se întâmplă când uđi cu stropitoare, și se pôte foarte lesne disolva îngrășăminte chimice în urciór, spre a nu epuiza fertilitatea pământului din ladă.

MULTE ȘI DE TOTE.

Intelegența unui căne.

Un parisian era foarte supărat, că un căne al lui sta totă ziua pe un fotoliu pe care îi plăcea lui să stea.

Intr'o zi, cum nu-l putea gonii de pe acel scaun, se duse la ferăstră și strigă: *psica! psica!* Indată cănele sări la pământ și fugi jos pe scară. Ast-fel el își putu ocupa locul pe scaun.

După câte-va zile cănele intră în sală pe când stăpânul lui sta lungit pe fotoliu. Se apropie de ferăstră și începă să latre din totă puterile.

Stăpânul se sculă să vadă ce e, și atunci cănele se repeđi și se lungi pe scaun.

Calendarul săptămânei.
IANUAR. (2901) are 31 zile. GERAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	30 S. m. Anisia	12 Ernest
Luni.	31 Pro. 14 miș uci.	13 Hilariu
Marți	1 + Anul nou Sf Vas	14 M. Felix
Merc.	2 P. Silv. P. Roma	15 Maurus
Joi	3 Păr. Malachia	16 Marcelus
Viner	4 Adun. 70 Apostol	17 Anton Pust.
Sâm.	5 Sf. mr. Teop. Teo	18 S. m. Prisca

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 9 Ian. 1902.

S em i n ț e	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogram
Grâu Bănățenesc	80	8.0
Grâu dela Tisa	80	8.85
Grâu de Pesta	80	8.5
Grâu de Alba regală	80	—
Grâu de Bácska	80	—
Grâu unguresc de nord	80	—
Grâu românesc	80	—

S em i n ț e vechi ori nouă	Soiul	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogram
Săcara	—	70—72	7.25
Orz	nutrey.	60—62	7.0
Orz	de rachiu	62—64	6.10
Orz	de bere	64—66	5.75
Ovăș	—	—	—
Cucuruz	bănățen	75	—
Cucuruz	alt soiul	73	—
Cucuruz	—	—	—
Hirișcă	—	—	4.50

Produce div.	Soiul	Cursul
Sâm. de trifoiu	Luțernă ungar.	43.—
„	„ transilvană	41.—
„	„ bănățenă	46.—
„	„ roșiă	—
Ulei de rapiță	rafinat dupla	—
Ulei de in	—	—
Unsóre de porc	dela Pesta	64.50
„	dela Țera	—
Slănină	svântată	42.—
Prune	din Bosnia	42.50
Lictar	Slavon și Serbia din Serbia în s.	17.25
Nuc	slavon nou	17.50
Gogoși	sărbesc	—
„	din Ungaria	—
Miere	unguresc	—
„	sărbesc	—
Cără	brut	—
Spirit	Drojdite de s.	—

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu.*
Redactor responsabil: *Traian H. Pop.*

Nr. 251 - 1902.

PUBLICAȚIUNE.

Se provócă toți posesorii de căni de pe teritoriul orașului Brașov, ca spre scopul conscrierii cănilor pe anul 1902 se ia dela oficiul orașenesc de dare până în 30 Ianuarie a. c. in primire foile de insinuare, și provédute cu datele recerute, se le astărnă aceluiași oficiu, cel mult până la 10 Februarie a. c.

Pentru acei posesorii de căni, cari nu pot scrie, se provéd foile de insinuare, pe temeiul informațiunilor lor verbale, de cătră oficiul orașenesc de dare cu datele recerute.

Acei, cari indecursul anului ajung în posesiunea unui căne, se indatoză, ca pe basa fôiei de insinuare să arate indecursul de 3 zile oficiului orașenesc de dare, că posedă căne.

Intrelăsarea insinuărei cănilor se pedepsește, in sensul statutului de căni, cu pedepsă dela 1 cor. până la 100 coróne seu cu arestul corespunđilor.

Brașov, 10 Ianuarie 1902.

Oficiul de dare orașenesc.

Villă de vëndare în Tusnad
vis à vis de salonul de cură,
este o villă cu 14 odăi mobilate de vëndare.
Cumpărătorul, din închirierii acestei ville pôte se tragă mare folos. In aceasta privință a se adresa la profesorul:
Solymossi Endre
1-3352 in Székely-Udvarhely.

Fabrica de bere Azuga.
BERĂRIA GAMBRIUS
BUCUREȘTI,
(lânga Teatrul Național)
pusă sub direcția personală a cunoscutului publicist
I. L. CARAGIALE.
Acastă berărie este locul de întâlnire a elitei intelectuale române.
Bere escelentă: **Corona-albă; Salvator-neagră.**
— Consumațiunii de prima calitate. —
Prețuri modice. Serviciu onest.

LEMNE DE FOC
Blane, seu ferestreite și acasă, se capetă ieftine la
Jul. Teutsch
Strada Gărei nr. 9.
6—10.326.
Telefon nr. 122.
Comande și plăți se p't face și la D-nul
Ernst Jeckel
Strada Hirscher nr. 19.

De închiriat
Parterul din casa nr. 12 nou 333 v. Târgul boilor in corn, amodată de crișmă se dă închirie dela 1 a Aprilie 1902.
Deslașuri dă advocatul Puscariu, la „Albina“.
5-0

500 fl. plătesc celui ce va durere de dinți, ori îi va mifosi gura, după ce va folosi **apa de dinți** a lui Bartilla, o sticlă 70 bani. (Pentru pachetare 20 filler deosebit)
Erezii A. Bartilla (E. Winkler)
VIENA, 19/L, Sommergasse 1.
Să se ceară pretindenea aprit apa de dinți a lui Bartilla. Denunțării de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte capeta, triumt 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.
Se capetă in BRAȘOV la farmacia D-nu Victor Roth și la farmacia Târgul pázitor, Târgu grăului Nr. 7.

În Pivnița Eszterházy
BRAȘOV,
se vind renumitele Vinuri Ménes-Magyarader Sorteie următoare cu prețul;
I. Vinuri albe:
Din ast an (fôrte plăcut 36 cr. litru
Vin de masă 50 ” ”
” ” vechiú 50 ” ”
Magyarader I-a 60 ” ”
Riesling (fôrte fin) 70 C ”
II. Vinuri negre:
Rosatic (Schiller) 40 cr. litru.
Meneser 50 ” ”
Meneser (dulcég) 60 ” ”
Picaturî Tugela 80 ” ”
Ausbruch 1 fl. 20 ” ”
Pentru a fi provédut cu vinuri curate și bune, mie procur tot-déuna in persónă.
Avis pentru oraș și sate!
Pentru vëndători prețuri cât se pot de ieftine, precum și la provizionării pentru nunți, festivități, etc.
Decă se esportă 56 litri vin afară de oraș, se scade 7 cr. la litru din preț.
Wilhelm Copony.

Pentru prestațiuni eminente premiat:
Paris Brüssel
St.-Gallen St.-Gilles
Olmütz Aussig
Veneția Breslau
London Berlin
Brünn
K. k. posesor esclusiv de privileg.
Distincții Prea înalte
„Cruci de onóre:“
Brüssel, London și Veneția.
SIGMUND FLUSS
Viena, Brünn, Praga, Budapest.
Premiat cu 10 medalii de aur.
Stabiliment de rangul I, pentru
Văpsitorie artistică
Appretur și spalatorie chimică.
(Instalație cu vapor)
pentru Garderobe de bărbați, dame și copii.
in stare compusă și descompusă, pentru Uniforme, Stofe de mobile, Covóre, Perdele, Danțele veritabile etc.
Se recomandă On. public pentru executare lucrărilor, ce cad in brânșă acésta.
Prestațiuni neîntrecute, prețuri ieftine.
Fabrica și Comptoir: Brünn, Zeile 38. Telefon 576.
Localuri de primire in tóte orasele mai mari, comandă din provincie prompt.
Representant pentru specialitate: Văpsitorie de haine de mătase a Ressort, pentru Brașov și jur la D-nii Robert Weber (fost Temesvari Istvan) magazin de mode, strada Vămii nr. 5.

Antreprise de pompe funebre
E. Tutsek.
Brașov, Strada Porții Nr. 12.
(Lipit de depoul de ghetate al D-nului I. Sabădeanu.)
Recomandă Onor. public ia casuri de mórte, aședămintul seu de inmormântare bogat asortat in cari tóte obiectele, atât sorteie mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpata cu prețuri ieftine.
Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.
Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de ștejaru.
Depou de canuni pentru monamente și planți cu prețurile cele mai moderate.
Representanță de monamente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vëndet, pentru copii, precum și cioclii.
Comande întregi se execută prompt și ieftin, i a u asupra-ú și transporturi de morți in străinătate.
La casuri de mórte a se adresa la
E. Tutsek.

Societatea de lăptărie din Braşov.

Prin această aducem la cunoştinţa P. T. public consumator de lapte că, noi laptele nostru nesmântănit, curăţit după reţinele igienice, adecă pasterisat (fără baccile) îl vindem cu acelaşi preţ ca şi până acum, şi anume:

- ▶ **Lapte de vacă pro litru cu 16 bani.**
- ▶ **Lapte de bivoliţă „ „ 20 „**

Tot-odată se face cunoscut, că vinderea de lapte P. T. public consumator la cerere se face şi cu plata pe lună.

Direcţiunea
Societatea de lăptărie din Braşov
G. m. u. H.

Societatea de lăptărie din Braşov.

Am onore a incunoscinţa On. clienţi, că mi-am strămutat
Atelierul meu de croitorie bărbătească
▶ în Sstrada Orfanilor Nr. 7. ▶

Atelierul imi e asortat din nou cu **stofe fine**, calitate superioară, specialitate de **stofe negre fine** pentru costume, **redingote, fracuri şi jachete.**

Cunoştinţele mele speciale în arta croitoriei imi dau posibilitatea de a mulţumi atât în croiala hainelor, cât şi în ingrijirea confecţiunilor.

Imi permit deci a ruga pe On. public să binevoască a mă onora şi în viitor cu comande, asigurând de un serviciu prompt şi consciinţios.

Cu totă stima

George Bucă,
croitor bărbătesc,

Braşov, Strada Orfanilor Nr. 7.

Depozitul fabricii de postavuri, covore şi strae.

Cele mai potrivite cadouri de Crăciun le recomand
Specialitate de Covore din lână curată
calitate foarte bună şi **asortiment bogat, cu preţuri foarte ieftine.**

In urma Sezonului înaintat, **vând mărfurile de lână, cu preţuri reduse.**

Apelând la sprijinul On. public, sunt cu totă stima

ADOLF F. MAZANEK,
Braşov, strada Porţii nr. 24.

Depozitul fabricii de postavuri, covore şi strae.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll şi cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăţilor celor mai cerbiciose la stomach şi pântee, în contra cărcelilor şi arelei la stomach, constipaţiunii cronice, surerînţei de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor şi a celor mai diferite bole femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creşte mereu de mai multe decenii încôce. — Preţul unei cutii originale sigilate Corône 2.—

Falsificaţiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire şi cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul şi sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goldină şi reumatism şi a altor urmări de rēcălă. Preţul unei sticle originale plumbate, Corône 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sapun de copii şi dame fabricat după metodel cel mai nou pentru cultivarea raţională a peleii, cu deosebire pentru copii şi adulţi. Preţul unei bucăţi Cor. — 40 Cinci bucăţi Corône 1.80. Fie-care bucată de sapun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistu A. MOLL,

C. şi P. furnisor al curţii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anumit preparatele provădute cu iscălitura şi marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Braşov: la d-nii farmacişti Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter şi engros la D. Eremia Nepoşii, Teutsch & Tartier.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.

Mărturisirea unui moşneag.

O istorie adevărată luată din viaţă.

Narată de **Stefan Szabó jun. în Pakozd.** (Reproducţiunea oprită.)

Dragii mei. Bunul cel mai scump, ce posedă omul în lume este sănătatea. Din nefericire, bolnăvindu-se omul cu greu găseşte leac, care să-i ajute. Şi eu am bolit şese ani întregi şi am încercat de toate, însă numai în zadar.

La cele din urmă ceteşo odată în o gazetă despre „Elsa fluid“ a lui Feller din spişeria în Stubica (Croatia) şi mă gândesc în mine: dăr stai! mai încercă şi cu asta. Cnmand o duziună de probă şi acum pot să vă povestesc o istorie întrăgă: Şese ani de zile nu am putut să umbliu de junghiu şi podagră. N'am putut să-mi ridic picidorele, nici să dorm cât

erau nopţile de lungi. Dece zile m'am uns cu „fluidul Elsa“ a lui Feller şi éta, că am fost în stare să umbliu din nou, ér după 3 săptămăni am fost sănătos ca şi un pesce!

Toţi vecinii au venit a se minuna de acest leac, care-mi ajutase așa de bine. Toţi au sciut, că am mai comandat din „fluidul Elsa“ şi așa a venit mai întâi vecinul Mihai şi mi s'a

plăns, că l'ar arde oapul, oă ar avea nisce ferbinteli şi că l'ar ouea mânele, picidorele şi pe la mijloc. İi dan o sticlută din acest „fluid Elsa“ şi ce să veţi? N'a trecut mai bine de 3 zile şi Mihai era sănătos. Şi Stefan de pe Gorgan a venit şi m'a rugat, să-i dau şi lui din acest minnat „fluid Elsa“, care ajută la toţi, căol nevasta sa tuşesc grozav şi o **injunghie în pept!** Închipuiţi-vă dragii mei: după 2 zile vine nevasta lui Stefan se-mi mulţămescă din suflet, căci „fluidul Elsa“ i-a ajutat îndată. Toomai în ziua de Bunavestire vine vecina Ana să mi-să plângă, că copilaşul ei ar fi pe ducă, de versatul şi plânsul cel mult şi de scărcei la inimă şi, că nu scie seraca de ea ce să mai facă. Femeile sciutore ar fi încercat cu toate lécurile folositore, însă numai degăba. Eu nici una, nici două, iau foita, în care este înfăşurată fie-care sticlută cu „fluid Elsa“, şi ceteşo să ved, că ore nu stă nimic acio despre asemenea cas. Şi caut şi ved că stă scris: 10 picături în laptele os-l bea şi apoi pânteele trecut cu „fluidul Elsa“, trebuie să folosescă. İi dau o sticlută şi îi dic: nu mai fi tristă, căci cea ce stă în această povăţă trebuie să fie adevărat, dăr așa să sci, că decă va folosi, ai să-mi dai 2 sticlute pentru această unioă, ce-ţi dau şi încă una; aibi grije să capeţi adevăratul „fluid Elsa“ a lui **Feller**, deci să scrii pe cartea, cu care o vei cere așa:

Domnului Eugen V. Feller
spişer în Stubica, Nr. 151 (Comitatul Agramului).

Ş'apoi după toate mai este şi eftin. Două-spre-dece sticlute costă 5 corône, ér posta o plătesce tot spişeria. Copilul să făcă sănătos nu mai târdu decât chiar în aoea sără şi la săptămăna vecină imi aduce plină de bucurie 20 de sticlute „fluid Elsa“, nu două numai, căci decă n'ar fi dat de acest „fluid Elsa“ i-ar fi murit copilul. Toţi ômenii din sat au auzit despre asta şi toţi au comandat. În căşlegi am fost la nunta lui Ion şi nu-mi încăpeam în piele de bucurie auzind câte toate se povesteau de „fluidul Elsa“ a lui Feller. Copilul unei femei luat din lele a fost tãmadnit, alţii s'au vindecat de limbrici, alţii de cacisânge, de dureri de dinţi, de rîiă, de brăncă, de rãni purnioşce, de scărcei, de dureri de inimă, de rigăelă, de gâlbinare, de oftică, de friguri şi de slăbiciune. Unul a scupat sânge şi i-a ajutat, ér un vecin bătrân orbise aprôpe cu totul, acum însă vede ca orice flacău. După spusele vecinilor „fluidul Elsa“ a lui Feller folosise pentru orice şi vindecase toate bolile. Păna şi rimătorilor, calilor, boilor li-a dat ômenii fluidul amestecat cu apă, când n'au mai voit să mănœc vitele, şi îndată a folosit. Să stăm strîmb şi să vorbim drept, dragii mei, dăr „fluidul Elsa“ este leacul cel mai bun, care folosesc la toate, viudecă cele mai deosebite boli şi, pentru ca să căpătaţi de cel bun, trebuie să scriţi apriat adresa:

Domnului Eugen V. Feller
Spişer în Stubica, Nr. 151 (Comitatul Agramului).

Decă comandaţi 12 sticlute „fluid Elsa“ aveţi să trimiteti 5 corône, două duzini (24 sticlute) 8 corône 60 fileri, 3 duzine (36 de sticlute) 12 corône 40 fileri, ér 4 duzine (48 de sticlute) 16 corône, franco împreună cu îndrumarea de folosire cu iada cu tot. Ér acelora, care vor comanda le doresc, ca acest fluid să le folosescă ca şi mie.

Veritabil **Fluid Elsa** a lui **Feller** trebuie să porţe pe îndrumările de aplicare şi pe sticlute marca depusă, care e reproducă aici,

cu numele „Elsa“ şi cu subscrierea **Feller**. Examinat şi avisat din partea autorităţii sanitare. La exposiţiunile deia Paris, Nizza şi Berlin fluidul Elsa a lui Feller a fost premiat cu medalia de aur. „Fluidul Elsa“ a lui Feller se se comande numai pe poşte cu rambursă sœu cu plata înainte. Cu port, cu ladă şi cu îndrumare de aplicare cu tot costă 1 duzină (12 sticlute) 5 corône, 2 duzine (24 de sticlute) 8 corône 60 fileri, 3 duzine (36 sticlute) 12 corône 40 fileri, 4 duzine (48 sticlute) 16 corône, franco trimise ori unde.

Marca depusă.

Tuturor suferinşilor rocomand cu căldură renumitul „Fluid Elsa“ a lui Feller. Asta o soriu bucuros ori şi cui Stacz Mihalyné din B. Szarvas.

Cine voiesc să capete adevăratul „Fluid Elsa“ a lui Feller şi adevăratele „Pilule Elsa“ ale lui Feller se comande prin scrisore şi să scrie lămurit adresa la unicul loc de fabricaţiune:

Domnului Eugen V. Feller
Spişer în Stubica, Nr. 151 (Comitatul Agramului).
Depotit principal în Budapesta la spişerul **Josif de Török**, Király-utca Nr. 12.

Chiar Dumneşcu a voit ca să inventezi D-te „Fluidul Elsa“ spre ajutorul bolnavilor sœraci. Aşa sorie: Juhász István, Dunăsdávár.

J.H. P.